

TSK ELELE VAKFI

ISSN: 2148-3698 YIL:3 SAYI:8 TEMMUZ 2015

DERGİSİ

TSK ELELE VAKFI

19'UNCU KURULUŞ YILDÖNÜMÜ

TSK Rehabilitasyon ve
Bakım Merkez Başkanlığı'nda
Modern Cihazlar ve
Yöntemlerle
Rehabilitasyon Hizmeti

Çamlıca Özel Bakım
Merkezi'nin Açılışı Yapıldı

TSK ELELE Vakfı
Genel Müdürü
Tümg.(E)
Fahri KIR'ın
Ziyaretleri

Vizyonumuz

Ülke Savunması ve milletin bötünmez bütünlüğü için görevi başında yaralanan veya uzvunu kaybedenler başta olmak üzere; TSK personeli, emeklisi, malulen emeklisi ve bunların bakmakla yükümlü olduklarının rehabilitasyonu ve devamlı bakımlarını sağlamak, uygar ve çağdaş seviyede sağlıklı bir yaşam sürdürebilmelerine katkıda bulunmak, engelli çocuk ve yetişkinler ile ilgili çalışma ve faaliyetlerde bulunmaktır.

Kaynağını, Yüce Türk Milletinin ELELE vererek gönüllü bağışlarının oluşturduğu menkul ve gayri menkullerini en üst seviyede dikkat, gayret ve özenle en iyi şekilde değerlendirmek suretiyle amaca uygun modern tesisler kurmak, yaygınlaştırmak ve örnek düzeyde işletilmesi için destek sağlamaktır.

Başarıya şartlanmış bilimsel ve kültürel donanımına sahip, çalışanların maksimum faydayı sağladığı, bağış yapan kişi, kurum ve kuruluşların teveccühüne layık, kamu yararına hizmet veren, sağlık ve sosyal içerikli öncü ve güvenilir bir vakıf olmaktadır.

Misyonumuz

Amacı Gerçekleştirmek Üzere; tesislere sahip olmak, bu tesislerin işletme ve idamesi için destek sağlamak, kâr getirci yatırım, ortaklık ve şirketler kurmak, çağdaş iletişim araçlarıyla tanıtım faaliyetlerinde bulunmak ve bağışları artırmaktır.

Fahri KIR Tümgeneral (E) TSK Elele Vakfı Genel Müdürü

Tümgeneral (E) Fahri KIR, 1958 yılında Gümüşhane'de doğmuştur. 1980 yılında Kara Harp Okulundan, 1981 yılında Topçu ve Füze Okulundan mezun olmuştur.

1988 yılına kadar Kara Kuvvetlerine bağlı çeşitli birliklerde Takım ve Bölük Komutanlığı yapan Tümgeneral(E) KIR, 1990 yılında Kara Harp Akademisi'nden mezun olmuştur. Kumandanlık olarak değişik yerlerde konuşlu Tuğay Komutanlıklarında Harekat ve Eğitim Şube Müdürlüğü ile Lojistik Şube Müdürlüğü görevlerini icra etmiştir.

Tümgeneral(E) KIR, 1994-1997 yılları arasında, İndirgeme Aşayış Komutanlığı'nda görev yapmış ve 1997 yılı Kara Kuvvetleri Genel Sekreterlik İşlem ve Koordinasyon Şube Müdürlüğüne atanmıştır.

1999-2000 yıllarında Azerbaycan Harp Okulunda Tabur Komutanlığı görevini de üstlenmiştir.

2000-2004 yılları arasında Kara Kuvvetleri Tayin Daire Başkanlığı Plan ve Koordinasyon Şube Müdürlüğü, 2004-2005 yılları arasında 102 nci Topçu Alay Komutanlığı görevlerinde bulunmuştur.

2005 yılında Tuğgeneralliğe terfi etmiştir. 2005-2007 yılları arasında 70 İnci Mekanize Piyade Tuğay Komutanlığı, 2007-2009 yılları arasında BAKÜ Silahlı Kuvvetler Ataşeliği ve Türkiye-Azerbaycan Silahlı Kuvvetleri Askeri İşbirliği ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı görevlerini icra etmiştir.

2009 yılında Tümgeneralliğe terfi etmiş ve 2009-2012 yılları arasında Genelkurmay İç Güvenlik Harekat Daire Başkanlığı görevini yürütmüştür. 2012 yılında Kara Kuvvetleri EDOK Okullar Komutanlığına atanan Tümgeneral (E) KIR, 2014 yılı Yüksek Askeri Şura Kararları ile 30 Ağustos 2014 tarihinden geçerli olmak üzere emekliye ayrılmıştır.

01 Nisan 2015 tarihinden itibaren TSK Elele Vakfı Genel Müdürü olarak görevlendirilen Tümgeneral(E) Fahri KIR evli ve iki çocuk babasıdır.

Sunuş

Değerli Okurlarımız,

Türk Silahlı Kuvvetleri Elele Vakfı Mütevelli Heyeti'nin şahsıma vermiş olduğu bu görevi büyük bir gurur ve onurla yerine getirmektedirim.

TSK Elele Vakfı olarak, bizleri bu yolda destekleyen siz bağışçılarımıza buradan ulaşabilmenin sevinç ve mutluluğunu yaşamaktayım.

Dergimiz aracılığıyla Siz değerli bağışçılarımızın katkıları ile yapmış olduğumuz faaliyetleri takip etme imkanını bulacaksınız.

Bu vesile ile TSK Elele Vakfı Dergisi'nin sekizinci sayısında;

Vakfın Kuruluşu, Vakıftan Haberler, Çeşitli Makaleler, Yakın Tarihimizin Gizli Tanıkları Gazilerimiz, Merkezlerin Haberleri, TSK Elele Vakfı Özel Eğitim ve Reh. Mrk.den Haberler, Bağış Haberleri ile ilgili haberleri bulabileceksiniz.

Vakfımız, sizin varlığınız ve desteğinizle vakıf senedindeki amaçlarına uygun tüm görevleri büyük bir sorumluluk duygusu ve gururla yerine getirme gayreti içinde çalışmalarına devam etmektedir.

TSK Elele Vakfı'ndan bağışlarınızı esirgemeyen tüm kişi, kurum ve kuruluşlara saygı ve sevgilerimi sunar, hepinize sağlık ve esenlikler dilerim.

İçine

4-9

TSK Elele Vakfı'nın 19'uncu Kuruluş Yıldönümü

Yıl: 3 Sayı: 8 TEMMUZ 2015

ISSN: 2148-3698

ÜCRETSİZDİR

3 ayda bir yayınlanır.

TSK ELELE VAKFI Adına Sahibi
FAHİR KİR
Genel Müdür

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
AYDIN SARIUVANLAR

İDARE YERİ

Ziya Gökalp Cad.
Ataç-2 Sok. No: 43 / 8

Kızılay - Çankaya / ANKARA

Tel: 0312 431 99 36

Faks: 0312 431 07 36

www.elele.org.tr

elele@elele.org.tr

DERGİDE YAYINLANAN BÜTÜN
YAZILAR KAYNAK GÖSTERİLEREK
ALINTI YAPILABİLİR.

Baskı:

Büyük Anadolu Medya Grup
İstanbul Cad. Elif Sok.

No: 7/188 İskitler / ANKARA

Tel: 0312 384 30 70 (Pbx)

Baskı Tarihi: Temmuz 2015

Genel Müdür Tümg.(E) Fahri KİR'in
TSK Reh. ve Bkm. Mrk. ile
Özel Bakım Mrk. Ziyareti

11

Genel Müdür
Tümg.(E) Fahri KİR'in
TSK Elele Vakfı Özel
Eğitim ve Reh. Mrk.
Ziyareti

12

Özellikler

GAZİLERİMİZ : BAYRAM ÜNAL

13 ÇAMLICA ÖZEL BAKIM MRK. AÇILIŞI

14 TSK ÖZEL BAKIM MRK. TANITIM KONFERANSI

16-17 SAVAŞIN GÖRÜNMEZ YARALARI

22-23 TSK ELELE VAKFI TSK REH. VE BKM. MRK. İLE GAZİLERE DESTEĞE DEVAM

24-26 MODERN CİHAZLARLA HİZMET

27 ENGELLİLER HAFTASI

28-31 MİLLİ GÜRESCİ İSMAİL AKÇAY

32-33 SİZOFRENİ NEDİR?

34 GATA ENGELLİ DANIŞMA KOORDİNASYON BİRİMİ AÇILDI

35 ELELE VAKFI ÖZEL EĞİTİM SPOR KULÜBÜ'NÜN BAŞARISI

36-38 ENGELLİ SAHNE OYUNCULARI

39 ÖZEL EĞİTİM MRK. KERMESİ 23 NİSAN KUTLAMASI

40 AMBULANS BAĞIŞI

**GAZİLERİMİZ :
ULVİ BAYRAK**

20-21

**GATA Engelli Danışma ve
Koordinasyon Birimi Açıldı**

34

41 TATLİSES: SÜKRANLARIMI SUNUYORUM

42-43 ENGELLİ ÇOCUKLAR VE KARDES İLİŞKİLERİ

44-45 T.C. KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU (OMBUDSMANLIK)

46 BAĞIŞ YÖNTEMLERİ

47 ÇENGEL BULMACA

48 TSK YARARINA FAALİYET GÖSTEREN VAKIFLAR

TSK ELELE

TÜRK SİLAHLI KUVVETLERİ ELELE VAKFI;
21 Nisan 1996 tarihli Resmi Gazete'de ilan edilerek kuruluşunu
Aziz Halkımızın verdiği destekle tamamlamıştır.

3 Haziran 1996 tarihinde Ankara'da çalışmalarına başlayan Vakfımız,
Aziz Milletimizin desteğiyle 34 ay gibi çok kısa bir sürede
105 Milyon ABD Dolarına mal olan
TSK Rehabilitasyon ve Bakım Merkezi'ni tamamlayarak,
Türk Silahlı Kuvvetleri'ne teslim etmiştir.

1995 Mart ayında Gazeteciler Cemiyeti tarafından TSK'ya maddi destek sağlamak amacıyla başlatılan ve Türkiye Radyo Televizyon Kurumu tarafından desteklenen bir yardım kampanyası düzenlenmiştir. Türk halkının, ordusuna her zaman gösterdiği şükran duygusu; bu girişimi kendiliğinden ve gönüllü olarak bütün ülke-

VAKFI

19'UNCÜ KURULUŞ

YILDÖNÜMÜ

yi ve yurt dışındaki vatandaşlarımızı kapsayan "**Haydi Türkiye Mehmetçikle ELELE**" kampanyası haline dönüştürmüştür.

Türkiye'yi tek bir vücut, tek bir yürek haline getiren bu kampanyada, 56 saat gibi kısa bir sürede, aziz milletimizin gönkünden kopan yardımlar bir çığ gibi büyüyerek 2,7 trilyon TL'na (60,8 Milyon ABD Doları) ulaşmıştır.

Bu bağışlar ile, ülke savunma-

sı ve terörle mücadele esnasında yaralanan veya uzvunu kaybeden Türk Silahlı Kuvvetleri personeli için hizmet verecek ve onları tekrar sağlıklı yaşamlarına döndürecek modern bir Rehabilitasyon ve Bakım Merkezi kurulması kararlaştırılmıştır. Hedeflenen bu yüce amacın bir vakıf eliyle gerçekleştirilmesinin ve yaşatılmasınının daha uygun olacağını değerlendirilmesi üzerine; "**TÜRK SİLAHLI**

KUVVETLERİ ELELE VAKFI

21 Nisan 1996 tarihli Resmi Gazetede ilan edilerek kuruluşunu tamamlamıştır. Milletinin verdiği bu emaneti üstlenen TSK ELELE Vakfı Genel Müdürlüğü 3 Haziran 1996 tari-

Rehabilitasyon Merkezlerinde

HİZMETE DEVAM

hinde Ankara'da çalışmalarına başlamış ve Aziz Milletinin desteğiyle 34 ay gibi çok kısa bir sürede 105 Milyon ABD Dolarına mal olan TSK Rehabilitasyon ve Bakım Merkezi'ni tamamlayarak Türk Silahlı Kuvvetleri'ne teslim etmiştir.

Kuruluş gayesini gerçekleştiren TSK Elele Vakfı, 2012 yılında kuruluş senesindeki düzenleme ile amacını; "**Türk Silahlı Kuvvetleri Personeli, emekli, malulen emekli ve bunların bakmakla yükümlü olduklarının rehabilitasyonu ve devamlı bakımlarını sağlamak, uygar ve çağdaş seviyede sağlıklı bir yaşam sürdürebilmelerine katkıda bulunmak, sağlık hizmetlerini daha iyiye götürmek, engelli çocuk ve yetişkinlerle ilgili çalışma ve faaliyetlerde bulunmak**" olarak genişletmiştir.

Vakıf halen, Mütevelli Heyeti ve Yönetim Kurulu kararları doğrultusunda TSK Rehabilitasyon ve Bakım Merkezi'nin geliştirilmesi ve daha iyi hizmet verebilmesi

ATA'NIN HUZURUNDA

21 Nisan 2015 saat 10.00'da Vakıf Genel Müdürü Tümğ.(E) Fahri KIR başkanlığında, Vakıf Personeli, Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi öğrencileri ve öğretmenleri ile işbirliklerinde çalışan personelin oluşturduğu heyet Ata'nın huzuruna çıkarak, Mozoleye çelenk koymuş ve saygı duruşunda bulunmuştur. Vakıf Genel Müdürü Tümğ.(E) Fahri KIR tarafından Anıtkabir Özel Defterinin imzalanması ile tören sona ermiştir.

için gereken her türlü desteği vermeye devam etmektedir.

2000 yılında inşaatı tamamlanan tesise 2004 yılında Gazi Uyum Evi, 2014 yılında 19 Eylül Spor tesisleri eklenmiş, bahse konu yeni tesislerin tüm finansmanı TSK ELELE VAKFI tarafından karşılanmıştır.

Vakıf yine Ankara Bilkent'te bulunan ve 41 Milyon TL'na mal olan "TSK Ankara Özel Bakım Merkezi"nin de tüm finansmanını karşılayarak hizmete hazır hale getirmiş ve 30 Haziran 2008 tarihinde TSK'ne teslim etmiştir.

Özellikle iç güvenlik hareketinde yaralanan ve doku kaybına uğrayan kahraman gazilerimiz

ve TSK Mensuplarının şiddetle ihtiyaç duydukları yapay organ, ortez ve protezlerin üç boyutlu teknolojiden istifadeyle hatasız ve hızlı imal edilebilmesi amacıyla yaptırılan "Medikal Tasarım ve Üretim Merkezi"

03 Eylül 2011'de faaliyete geçmiştir. GATA Kompleksi içinde hizmet veren Medikal Tasarım ve Üretim Merkezi 4,3 Milyon Euro'ya mal olmuş ve tüm finansmanı TSK Elele Vakfı tarafından karşılanmıştır.

Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezlerinde ÇOCUKLARA ÖZEL EĞİTİM

Vakıf 2013-2014 Öğretim yılı itibarıyla Etilik/Ankara, Güvercinlik/Ankara ve Diyarbakır'da bulunan **TSK Elele Vakfı Özel Eğitim Rehabilitasyon Merkezleri**'nin yönetim ve idaresini de devir almış bulunmaktadır. Bu merkezlerde zihinsel işitme, görme, özgül öğrenme güçlüğü, bedensel ve yaygın gelişim bozukluğu bulunan çocuklara özel eğitim ve rehabilitasyon eğitimi verilmektedir. Ayrıca çocukluk çağından çıkmış engellilere de mesleki eğitim verilmektedir. Söz konusu merkezlerden halkımızda yararlanabilmektedir.

TSK Elele Vakfı, Ayvalık/Balıkesir'de Gazilerimiz ve aileleri ile şehit aileleri için hizmet veren **TSK Ali ÇETİNKAYA İlk Kurşun Rehabilitasyon Merkezi**'nin de milli bütçeden karşılanamayan ihtiyaçlarına yönelik olarak her türlü desteği sağlamaktadır.

2014 yılı sonu itibarıyla Vakfın söz konusu merkezlere sağladığı ilave destek 50 Milyon TL'na ulaşmıştır.

Vakfı, diğer Vakıflardan ayıran en temel özellik kişilere değil sağlık ve rehabilitasyon merkezlerine destek sağlamasıdır.

Devlet destekli veya yasa ile belirlenmiş herhangi bir geliri bulunmayan, değerbilir halkımızın yaptığı gönüllü bağışlar ve iştiraklerinden elde ettiği gelirlerle varlığını sürdüren TSK Elele Vakfı; Türk Silahlı Kuvvetlerine kazandırdığı bu çağdaş tesislerin yaşatılması, geliştirilmesi ve en üst düzeyde işletilmesi için gereken her türlü desteği vermeye devam etmekte, bu tesislere yenilerinin eklenmesi için de çalışmalarını azim ve kararlılıkla sürdürmektedir.

TURK TRUST

Türkiye'nin İmzası

eksprEs-İmza

Yarım günde e-imza

Sabah başvurunuzu yapın gün içinde ekspres-İmzanızı alın.

TURKTRUST, 5070 Sayılı Elektronik İmza Kanunu kapsamında Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu tarafından yetkilendirilmiş elektronik imza ve zaman damgası hizmetleri veren bir Elektronik Sertifika Hizmet Sağlayıcısıdır (ESHHS).

TURKTRUST aynı zamanda bilgi güvenliği alanında ülkemizde teknoloji üreten, yazılım ürünlerinin yanı sıra, anahtar teslim projelerle bütünlük bilgi güvenliği çözümleri sunan bir ar-ge kuruluşudur.

TURKTRUST, güvenilirliği, tarafsızlığı, teknik ve fiziksel altyapısı, güvenlik sistemleri, uzman kadrosu, tamamen kendi kaynaklarıyla geliştirdiği yazılımlarıyla elektronik imza, elektronik sertifika ve zaman damgası hizmetleri alanında ülkemizin lider kuruluşudur.

Bilgi Güvenliği Lideri

Arnica

Elektronik İmza Yazılım Kütüphanesi

TURKTRUST Bilgi İletişim ve Bilişim Güvenliği Hizmetleri A.Ş.
Türk Silahlı Kuvvetleri Etele Vakfı'nın bir kuruluşudur.

0850 222 444 6
www.turktrust.com.tr

TSK ELELE Vakfı Genel Müdürü Tümg. (E) Fahri KIR'ın Ziyaretleri

TSK ELELE Vakfı Genel Müdürü Tümg.(E) Fahri KIR; halkımızın bağışlarıyla TSK Elele Vakfı tarafından inşaa edilerek TSK'ya devredilen TSK Rehabilitasyon ve Bakım Merkezi'ni 24 Nisan 2015 tarihinde ziyaret etmiştir.

TSK Reh. ve Bkm.Mrk Bşk. Tuğg. Celalettin BACANLI ile tesisi gezen Tümg. (E) Fahri KIR; gaziler, tedavi gören sivil hastalar ve yakınları ile görüşmüştür. Daha sonra TSK Ankara Özel Bakım Merkezi'ne giderek hak sahipleri ile sohbet etmiştir.

TSK ELELE Vakfı Genel Müdürü Tümg. (E) Fahri KIR'ın TSK Elele Vakfı Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezlerini Ziyareti

Engelli çocuk ve yetişkinler için eğitim faaliyeti veren TSK ELELE Vakfı Özel Eğitim Merkezini Vakıf Genel Müdürü Tümg.(E) Fahri KIR 07 Nisan 2015 tarihinde ziyaret etmiştir. Merkezdten faydalanan engelli öğrenciler ile faaliyetlere katılan Tümg. (E) Fahri KIR öğretmenler ve velilerle de görüşmüştür.

Çamlıca Özel Bakım Merkezi'nin Açılışı Yapıldı

TSK Elele Vakfı Yönetim Kurulunun 10 Mart 2014 tarih ve 2014/2 Sayılı kararı gereği:

GATA Haydarpaşa Eğitim Hastanesi Göğüs Hastalıkları Klinik Binasının "Özel Bakım Merkezi" olarak tadil edilmesi için TSK Sağlık K.lığına 2,5 Milyon TL "Nakdi Bağışta" bulunulmuştur.

Tadilatın sonra TSK Çamlıca Özel Bakım Merkezi'nin açılışını; 29 Mayıs 2015 tarihinde, TSK Sağlık ve GATA Komutanı Korg. Ömer PAÇ , GATA Haydarpaşa Eğitim Hastanesi Komutanı Tümğ. Uğur Tarık ÖZKUT ve TSK Elele Vakfı Genel Müdürü Tümğ. (E) Fahri KIR tarafından yapılmıştır.

TSK Özel Bakım Merkezlerinde Vakıf Tanıtım Konferansı

İstanbul
Acıbadem'de
bulunan TSK
Çamlıca Özel
Bakım Merkezi
sakinlerine,
10 Haziran
2015 tarihinde
Vakıf Tanıtım
Konferansı
verilmiştir.

TSK ELELE Vakfı tarafından
inşaa edilerek TSK'ya
devredilen Ankara Bilkent'te
bulunan TSK Ankara Özel
Bakım Merkezi'nde 16
Haziran 2015 tarihinde
tanıtım konferansı
verilmiştir.

Hak sahiplerinin yoğun ilgi gösterdiği konferanslarda TSK Elele Vakfı'nın çalışmaları hakkında bilgi verilmiş, dinleyicilerin soruları yanıtlanmıştır.

GÜLSAV

PAZARLAMA DAĞITIM A.Ş

Türk Silahlı Kuvvetleri yararına faaliyet gösteren dört vakıf ile **TURKTIPSAN A.Ş.**'nin ortak olduğu bir dağıtım ve pazarlama anonim şirkettir. Şu an için faaliyet yeri Gülhane Askeri Tıp Akademisi içerisinde olup değişik adres ve yerlerde hizmetine devam edecektir.

İLETİŞİM BİLGİLERİ

ADRES : GATA İçi Etlik / ANKARA
TELEFON : (0312) 323 63 89
FAX : (0312) 323 68 60
CEP : 0530 168 11 08
İNTERNET : www.gulsav.com
MAIL: gulsavpazdagas@hotmail.com

ORTAKLARIMIZ

TSK Elele Vakfı

www.elele.org.tr

Tel: 0312 431 99 36

TSK Eğitim Vakfı

www.tsk-yurt-vakif.org.tr

0 312 231 21 10

Türk Silahlı Kuvvetleri

Mehmetçik Vakfı

TSK Mehmetçik Vakfı

www.mehmetcik.org.tr

0312 284 19 70

TSK Dayanışma Vakfı

www.tskdv.org.tr

0312 448 13 11

tts
TÜRK TIP SAN

Türk Tıp San

www.turktipsan.com

0312 844 15 08

ŞAVAŞIN GÖRÜNMEZ YARALARI

**Yrd. Doç. Hv. Tbp. Bnb.
Taner ÖZNR**
GATA Askeri Psikoloji ve Harp
Psikolojisi Bilim Dalı
Öğretim Üyesi

Birinci Dünya Savaşı 15 milyon kişinin ölümlüne 20 milyon kişinin yaralanmasına yol açtı. Ölenlerin 9 milyonunu muharipler oluşturmaktaydı. İkinci Dünya Savaşındaki kayıplar silah teknolojilerindeki artışa bağlı olarak daha ürkütücü bir boyuta ulaştı. 60 milyon ölü, 25 milyon yaralı. Ölenlerin sadece 15 milyonu askerdirdi. Savaş nedeniyle, 20 yüzyılda 160 milyon insanın yaşamını sona erdiği tahmin edilmektedir.

Savaşın korkunçluğuna en yakından şahitlik eden askerlerin yaşadığı kayıplar bu sayılardan ibaret değildi. Hayatta kalan askerler bedenlerinde ve ruhlarında kalıcı izlerle yaşamlarını sürdürmek zorunda kaldılar.

Askerlerin savaşın doğrudan etkileriyle oluşan ruhsal yakınmaları, 17. yüzyılda nostalji (geçmişe duyulan özlem) olarak tanımlanmıştır. Çözüm olarak savaş ortamından ayrılma umudu aşılanmış ve eğlenceler düzenlenmiştir. Ancak bu yöntemler işe yaramamış ve savaş ortamından kaynaklanan ruhsal sorunlar 18. yüzyılda askeri birlikleri önemli ölçüde

etkilemiştir. Nostalji'nin, depresyon benzeri birtakım bulgularla seyreden bedensel belirtilerin eklendiği zayıf bir karakter yapısının yansımaları olduğu dönemde ileri sürülmüştür. 19. yüzyılda askerlerde sıklıkla ortaya çıkan çarpıntının askerlerin taşıdıkları ağırlık ve malzemelerin kalbe giden ana damarlar üzerine baskı yapmasından kaynaklandığı öne sürülmüştür. Çözüm olarak sırt çantalarının ve teçhizatın hafifletilmesi yoluna gidilmiştir.

Birinci Dünya Savaşındaki askerlerde ortaya çıkan titreme, yorgunluk, hareket kısıtlılığı belirtilerinin patlamaların beyin üzerinde oluşturduğu hasardan kaynaklandığı düşünülmüştür. Ancak patlamayla karşılaşmamış cephe gerisindeki askerlerin benzer şikâyetlerine bir açıklama getirilememiştir. Tüm bu açıklamalara ve alınan önlemlere rağmen, Birinci Dünya Savaşı'nda 80.000 İngiliz askeri savaş bunalmı tanısı almıştır. Bu askerlerden bir kısmı disiplinsizlik ve firar nedeniyle cezalandırılmıştır. İkinci dünya savaşında askerlerde görülen psikolojik kökenli yakınmalarda artış görülmüştür. Diğer savaşlardan farklı olarak başta ülser olmak üzere psikolojik faktörlerinde rol oynadığı sindirim sistemi hastalıklarında artış izlenmiştir. İlginç bir şekilde, ikinci dünya savaşında soykırma uğrayanlarda askerlerin yakınmaları-

na benzer yakınmalar ortaya çıkmıştır. Vietnam Savaşına kadar tüm bu yakınmaların psikolojik kökeni görmezden gelinerek korkaklıkla, kalp hastalıklarıyla açıklanmaya çalışılmıştır. Vietnam Savaşı'ndan ülkelerine dönen askerlerin yaşadığı bedensel ve ruhsal sorunların boyutları, A.B.D'nin sağlık sisteminde köklü değişikliklerin yapılmasını gerekli kılmıştır. Vietnam savaşına bağlı ruhsal etkiler, ruhsal hastalıkların tanımlandığı uluslararası tanı kılavuzlarında büyük değişiklikler yapılmasını gerektirmiştir. Ruhsal tanı kılavuzundaki bu değişiklikler ile zorlu yaşam olaylarının bir takım ruhsal hastalıklara yol açtığı bilimsel çevrelerce kabul edilmiştir. Diğer bir deyişle, Vietnam savaşından dönen askerlerin yaşadığı ruhsal sorunlar, travma ile ilişkili psikiyatrik hastalıkların tanınmasını sağlamıştır.

Günümüzde savaşa ilişkili olarak askerlerde psikiyatrik yakınmaların sık ortaya çıktığı ve işlevselliği önemli oranda azalttığı bilinmektedir. Savaş alanında gerçek bir ölüm ya da ölüm tehdidi, ağır bir yaralanma, kendisi ya da bir başkasının fizik bütünlüğüne bir tehdit olayı yaşamış askerlerde psikiyatrik hastalık oranları görev şartları, önceden benzer olaylarla karşılaşma, coğrafi farklılıklar ve birliğin özelliklerine bağlı olarak %7,1-12,9 arasında değişmektedir (1). Bir

**Hayatta kalan askerler
bedenlerinde ve ruhlarında
kalıcı izlerle yaşamlarını
sürdürmek zorunda kaldılar.**

YURDA DÖNÜŞ YAPAN YARALILARIMIZ

çalışmada, Afganistan'da görev yapan Amerikan askerlerinde fiziksel yaralanma oranı %1,5 bulunmuştur. Diğer bir deyişle Afganistanda görev yapan askerlerde saptanan psikiyatrik hastalıkların oranı bedensel yaralanmalardan dörtbeş kat fazladır. Üstelik cepheye ortaya çıkan fiziksel yaralanmaların, psikiyatrik hastalıkların ortaya çıkmasını iki kat artırdığı gösterilmiştir. Bedensel yaralanmaların önüne geçmek üzere geliştirilen askerî teçhizat ve malzeme kullanımının, yaralanmaların önüne geçebildiği ama savaşla ilişkili psikiyatrik hastalıkların ortaya çıkmasını engel olamadığı anlaşılmıştır.

Savaşla ilişkili psikiyatrik hastalıkların en az dört boyutta bireyin yaşamını güçleştirdiği bilinmektedir. Diğer bir psikiyatrik hastalığın eşlik etme oranı %80'dir, ikinci olarak, hastalık kronik (sürengen) bir gidiş göstermektedir. Diğer bir deyişle kimi zaman alevli kimi zaman suskun dönemlerin olduğu, yıllarca süren bir hastalık seyrindedir. Üçüncü olarak intihar için ciddi bir risk faktörüdür. Dördüncü olarak, başta kalp-damar hastalıkları olmak üzere bedensel hastalıklar da hastalara daha sık ortaya çıkmaktadır.

Savaşın yol açtığı görünmez yaraların, asker ailesi üzerine de yıkıcı etkileri olduğu çok sayıda çalışmayla gösterilmiştir. Hastalığın yol açtığı saldırgan davranışlar ve duygusal paylaşım azlığı aile içi şiddete, ihmallere ve yüksek boşanma oranlarına yol açmaktadır. Aile ve yakınları kişinin artık değiştiğini, olumsuz bir kişilik yapısına büründüğünü, çok çabuk kızdığı ve fiziksel şiddete başvurduğunu, çocuklarının kendisinden korktuğunu sıklıkla dile getirirler.

Ayrıca kalıcı fiziksel yaralar veya uzuv kayıplarının varlığı sonuna katkıda bulunabilir. Savaş ile ilişkili psikiyatrik hastalıkların boşanmayı %62 oranında artırdığı gösterilmiştir.

Öte yandan savaşla ilişkili psikiyatrik hastalıkların, birinci dünya savaşından itibaren görevdeki askerlerin işlevselliğini büyük ölçüde azalttığı bilinmektedir. İlişkili olarak, cephe görevinin alkol kullanımıyla sıkı ilişkisi olduğu ve askerlerin %13'ünde ciddi alkol sorunu olduğu saptanmıştır (2). Orduların insan kaynağını oluşturan askerlerin psikiyatrik sorunlara bağlı yaşadıkları işlev kaybının, orduların gücünü azaltabileceği değerlendirilmektedir.

İnsanoğlunun ortaya koyduğu değerlerin tükenden kaybına yol açan savaşlar askerleri de etkiler. Savaşın en çirkin yüzüne tanıklık eden askerler ruhlardaki açılan görünmez yaraları çoğu kez yok sayarlar. Ancak günümüzde modern ordularında, görünmez yaraların yol açtığı sorunların büyüklüğü anlaşıldığından, koruyucu-önleyici ruh sağlığı uygulamaları geliştirilmiş ve özelleşmiş psikiyatrik tedavi ve rehabilitasyon birimleri kurulmuştur. 2007 yılında Amerikan ordusunda aktif görev yapan askerlerin savaşla ilişkili psikiyatrik hastalıklarının tedavisine yönelik 468 milyon dolar ayırıldığı, bu miktarın 2012 yılında iki katına çıkarak bir milyar dolara ulaştığı bilinmektedir.

Günümüzde geçmişte olduğu gibi "alkol hastalığı" nedeniyle damgalanma korkusu" taşıyan bireylerin bu nedenle ihtiyaç duydukları psikiyatrik yardımı alamadığı, aktif görev yapan askerlerde bu korkunun daha ileri boyutta olduğu belirlenmiştir

(3). Bu nedenle, savaşa bağlı hastalık belirtileri yaşayan askerlerin büyük bir bölümünün tedavi görmediği, bu durumun hastalıkların giderek kalıcı bir görünümüne kavuşmasına katkıda bulunduğu anlaşılmaktadır (4). Yaşanan zorlu yaşam olaylarına bağlı ruhsal etkilenmelerin bir zayıflık işareti olarak tanımlanmadığı ve erken müdahale-tedavi yöntemlerinin kullanılacağı koşulların oluşturulması görev yapan askerlerin ruh sağlığını korumada önem kazanmaktadır.

Bu ihtiyaçların gelecekte giderek artışı göstereceği değerlendirilmektedir. Bu sorunlarla etkin şekilde mücadele eden, koruyucu-tedavi edici ruh sağlığı hizmetleri için gerekli yatırımları yapan ordular güclerini muhafaza etme yarışında bir adım önde olacaktır.

Kaynaklar:

1. Hines LA, Sundin J, Rona RJ, Wessely S, Fear NT. Posttraumatic stress disorder post Iraq and Afghanistan: prevalence among military subgroups. *Can J Psychiatry*. 2014 Sep;59(9):468-79. Review.
2. Fear NT, Jones M, Murphy D, Hull L, Iversen AC, Coker B, Machel L, Sundin J, Woodhead C, Jones N, Greenberg N, Landau S, Dandeker C, Rona RJ, Hotopf M, Wessely S. What are the consequences of deployment to Iraq and Afghanistan on the mental health of the UK armed forces? A cohort study. *Lancet*. 2010 May 22;375(9728):1783-97.
3. Murphy D, Busuttill W. PTSD, stigma and barriers to help-seeking within the UK Armed Forces. *J R Army Med Corps*. 2014 Dec 18. pii: jrjmc-2014-000344. doi: 10.1136/jrjmc-2014-000344.
4. Quartana PJ, Wilk JE, Thomas JL, Bray RM, Rae Olmsted KL, Brown JM, Williams J, Kim PV, Clarke-Walper K, Hoge CW. Trends in mental health services utilization and stigma in US soldiers from 2002 to 2011. *Am J Public Health*. 2014 Sep;104(9):1671-9. doi: 10.2105/AJPH.2014.3011971. Epub 2014 Jul 17.

GAZİLERİMİZ

1973 yılı Niğde doğumlu malul gazi Bayram ÜNAL, "TSK Rehabilitasyon ve Bakım Merkezi kendimi geliştirmemde, gözlerim görmese de ufukumun aydınlanmasında bana yardımcı oldu." dedi.

Seçil KAYNAK
Sosyal Hizmet Uzmanı
TSK Reh. ve Bak. Mrk.Bşk.İg.

Bize kendiniz hakkında bilgi ver misiniz?

Ben Bayram ÜNAL, malul gaziyim. 1973 yılında Niğde'de doğdum. İlkokulu ve Ortaokulu Niğde Kitreli Köyünde okudum. Köyümüzde lise olmadığın dan ve imkânsızlıklardan dolayı daha fazla okuyamadım. Dokuz kardeş tik. Hangi birimiz okuyabilecektik ki. İstanbul'a gittim. İstanbul'da inşaat işinde, kaynakçılık yaparak geçimi mi sağlamaya başladım. İstanbul'da şantiyelerde, bekar evlerinde kaldım. Ortalama 4-5 sene inşaat işlerinde çalıştım. Bu sırada askerlik muayenesi geldi. Acemiliğimi Isparta 2'nci Komando Tabur'unda kırk beş gün yaptım. 1993 yılının Nisan ayı ortalarında askerlik görevime usta birliğim olan 57'nci Komando Taburu Sarıkamış/Kars'ta devam ettim.

Nasıl gazi olduğunuzu kısaca anlatır mısınız?

Usta birliğim olan 57'nci Komando Taburu Sarıkamış'a ilk gittiğimde burada askerlik bitmez diye aklımdan geçirdim çünkü nizamiyede nöbet tutan askerlerin yüzü kar yağışı sebebiyle esmerleşmişti. Usta birliğim geçici bir birlikti. 20 gün sonra 3'ncü bölükte göreve başlayacağım belirlendi. Bölüğüme belirlendikten sonra devam eden operasyonlara çıkmaya başladık. Operasyonlarda arama tarama yapıyorduk. 1993 yılında Temmuz ayında Ağrı Dağı'nda çatışmada omuzumdan ve sağ gözüme yabancı bir cisim gelmesi sonucu yaralandım. Askeri hastanelerdeki tedavilerim ve hava değişimi sonrası tekrar birliğime döndüm. Bir süre operasyonlara çık-

ılmadım. Askerliğimin bitimine yakın izne çıktım. İzin dönüşü operasyona çıktık. 1994 yılının yine bir Temmuz ayı akşamıydı. Kars Kağızman'da pusuya düşürüldük. 13 arkadaşımızı şehit verdik. O gecenin sabahı teröristlerin kaçması sonrasında şehitlerimizi kaldırıırken, şehit arkadaşımızın altına yerleştirilen mayının patlaması sonucu yaralandım. Benimle beraber patlamada altı arkadaş yaralanmıştı. Durumu en ağır olan bendim.

Tedavi süreciniz hakkında kısaca bilgi verir misiniz?

İlk yaralanma anında helikopterle Erzurum'a getirildik. Erzurum'da hangi hastaneye götürüldüğümü bilmiyorum. Sedyeye alındığımu ve elbiselerimin makasla kesildiğini hatırlıyorum. Ertesi gün odada gözlerim sarılı yatıyordum. Erzurum'da bir hafta kaldım. Ailemi arayıp yaralandığımı

haber verdim. GATA'da Göz Kliniğine sevk edildim. Burada yatıtığım sırada gözlerimden operasyon geçirdim ancak doktor "artık göremeyeceğimi, yapılacak bir şey olmadığını" söyledi. İki ay hava değişimi ile evime gönderildim. Hava değişimi sonrası 1994 yılının Ekim ayında tekrar GATA'ya geldim.

Kesin işlem süreci başladı. 10 Ekim 1994 tarihinde kesin işlem raporu ile "Askerliğe Elverişli Değildir" kararı olarak memleketime döndüm.

Tedavi sürecinde neler hissediyordunuz?

İlk zamanlarda yüzüme dokunmaktan ve dokunulmasından rahatsız oluyordum. Başka doktorlara da gittim. Olumlu bir cevap alamadım. Memlekete döndüm. Memlekete döndüğümde sürekli evde kaldım. Evden hiç çıkmadım. İlk maasımı aldığımda çok gücümde gitti. Çünkü heniz yirmi

TSK Rehabilitasyon ve Bakım Merkezi'nin sağladığı faaliyetlerden yararlanmaya başlayan mahul Gazi Bayram ÜNAL "Hayatla barışık olmama rağmen yaranalma sonrası eve kapanmak zorunda kaldım. TSK Rehabilitasyon Merkezi benim yeni uğraşlar kazanmama ve ailemle birlikte hayatta bizi mutlu edecek yeni şeyler öğrenmeme vesile oldu. Kendimle birlikte eşimin, çocuklarımın da iyi ve mutlu olduğunu bilmek bana güven ve yaşam enerjisi veriyor. TSK Rehabilitasyon ve Bakım Merkezi ekibine ve TSK Elele Vakfı'na sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum." dedi.

bir yaşındaydım ve üretken bir insan olacakken emekli olma hali bende bir burukluk yarattı. Hayatla barışık biri olduğum ve aile kurduğum için bu süreci daha kolay atlattım. 2000 yılında komşumuzun gelininin kardeşi olan eşimle tanıştırıldım ve evlendik. 2001 yılında oğlum Barış, 2003 yılında kızım Sevilay, 2006 yılında Gökçe doğdu. Bunun yanında TSK Rehabilitasyon ve Bakım Merkezi kendimi geliştirmemde, gözlerim görmeसे ufkumun aydınlanmasında bana yardımcı oldu.

Bu katkı nasıl gerçekleşti biraz anlatır mısınız?

2003 yılında TSK Rehabilitasyon ve Bakım Merkezi Başkanlığı'na çağırıldım. Burada bilgisayar, satranç, bağımsız hareket, müzik kursları almak için üç ay kaldım. 2003 yılında ilk defa bastonu elimde aldım. Ayrıca Gollball takımına katıldım. Bilgisayar kurslarına katılarak bilgisayarımı geliştirdim.

2012 yılında Niğde'den Ankara'ya taşınma kararı aldık. Ankara'ya gelme sebebimiz çocuklarımızı. Köyümüzde okulların yetersizliği, sosyal aktivite-

lerin olmaması gibi sebeplerle geldik. Ankara'ya ve TSK Rehabilitasyon ve Bakım Merkezi Başkanlığı'na gelmiş olmaktan memnunuz. Bu sayede bağımsız yürüme eğitimi ile birlikte bastonla yürümeyi öğrendim.

TSK Rehabilitasyon ve Bakım Merkezi'nin bizlere sağladığı faaliyetlerden faydalanmaya başladım. Şu anda da 29 Aralık 2014 tarihinde hizmete giren görme engelliler atıcılık takımında (havalı tüfek) dört arkadaşla birlikte çalışıyoruz. Turnuvalara katılmak için federasyondan onay bekliyoruz. Eğer turnuvalara katılabilişsek başarılar elde edebileceğimize

ve çalışma azmimizi destekleyeceğine inanıyoruz. Bu çalışmalar bana anlık değil programlı yaşamın gerekliliğini öğretti.

Hayatla barışık olmama rağmen yaranalma sonrası eve kapanmak zorunda kaldım. TSK Rehabilitasyon Merkezi benim yeni uğraşlar kazanmama ve ailemle birlikte hayatta bizi mutlu edecek yeni şeyler öğrenmeme vesile oldu. Kendimle birlikte eşimin, çocuklarımın da iyi ve mutlu olduğunu bilmek bana güven ve yaşam enerjisi veriyor.

Son olarak söyleyeceklerim şunlar: İnsanoğlunun başına her şey gelebilir. Allah bağ edemeyeceğimiz dertler vermesin. Her şey biz insanlar için bu yüzden göremeyeceğimizi öğrendiğimde de hayata ve insanlara küsmemdim. Yapabileceğimiz çok şey var. Yeter ki isteyelim ve bunun için çaba harcayalım. Bu vesileyle de benim hayatuma büyük katkıları olan TSK Rehabilitasyon ve Bakım Merkezi ekibine ve TSK Elele Vakfı'na sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

GAZİLERİMİZ

1977 yılı Kocaeli doğumlu malul gazi Ulvi BAYRAK, "Dertsiz insan olmadığına ve hayata olumlu bakmanın bizlere bir artısı olduğuna inanıyorum. Bu vesileyle de benim hayata tutunmada büyük katkısı olan eşim Firdevs ve TSK Rehabilitasyon ve Bakım Merkezi ekibine sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum." dedi.

Sinem AKSU
Sosyal Hizmet Uzmanı
TSK Reh. ve Bkım. Mrk. Bşk.lığı

Bize kendiniz hakkında bilgi verir misiniz?

Ben Ulvi BAYRAK, Malul gaziyim. 1977 yılında Kocaeli'de doğdum. Liseyi yine Kocaeli'de bitirdim. Babamın seraları vardı ve ticaretle uğraşıyordu. Ben de liseden sonra, bir an önce askerliğimi yapıp babamın yanında kendi işimle ilgilenmeyi planlıyordum. Bu nedenle askerlik çağım geldiğinde hemen askerlik şubesine başvuruda bulundum. Askerlik şubesinde gönüllü olarak doğuya gitmek istediğimi söyledim. Acemiliğimi İsparta'da yaptuktan sonra Şubat 1997'de Kayseri Zincidere'ye askerlik görevime devam etmek üzere gittim.

Nasıl gazi olduğunuzu kısaca anlatır mısınız?

Askerliğim sırasında birliğim Hakkari Dağlıca'ya Nisan 1997 tarihinde taşındı. Kaydırma birlik olarak gittiğimiz Hakkari Dağlıca'da intikal halindeyken tuzaıklı mayın patlaması sonucunda 30.08.1997 tarihinde yaralandım. Yaralanma anında yürütürken bir anda havaya uçtum ve yere düştüm. O anla ilgili olarak sadece ağzımdan dışişlerinin döktüğünü hatırlıyorum. Daha sonrasında kendimi kaybetmişim.

Tedavi süreciniz hakkında bilgi verir misiniz?

İlkyaralanma anında Diyarbakır'a götürülmüştüm. Burada bir gece kaldıktan sonra 31.08.1997 tarihinde Ankara'ya GATA yoğun bakım ünitesine getirilmişim. Burada 1 ay boyunca yatmışım. Bilincim kapanmasın diye hemşireler başımda süreklili nöbet tutmuşlar. Kendime geldikten sonra, yaralanma anında dışişlerim ve çenem dağıldığından 6 ay yemek yiyemedim, sıvı yiyecek-

lerle beslendim. Bu süreç sonrasında kendime geldiğimde, tedavilerim halen devam ederken gözlerimde bant olduğumu zannediyordum. Kimseye de "Ben gözlerimi mi kaybettim?" diye soramadım. Yaklaşık bir hafta sonra bir psikiyatrist yanıma geldi ve gözlerimin göremeye-bileceğini söyledi. O anda gözlerim ile artık dünyaya bakamayacağımı anladım.

Askere gitmeden önce memleketimde, yaşlı ve gözleri görmeyen kişilerin karşından karşıya geçmesine yardım eder, kendimi onların yerine koymaya çalışırdım. O zaman bu duruma yaşamamın ne kadar zor olacağını düşünürdüm. Ancak insanın başına geldiği zaman Allah sabrını ve dayanma gücünü veriyormuş meğer.

Çene, ağız, dış yaralanması ve gözlerimin görmemesi nedeniyle tedavilerim 8 yıl (1997-2005) boyunca devam etti. Bu süreçte toplam 18 ameliyat geçirdim.

Tedavi sürecinde neler hissediyordunuz?

Önceleri büyük bir boşluk hissi

vardı. Tek düşüncem bir an önce tedavilerimin bitmesi ve ailemin yanına dönmektir. Kendimi toparladıktan sonra ise dışarıya çıkmak yerine daha çok eve kapandım. Evden dışarıya çıktığımda da sadece GATA'ya gitmek istiyordum. Kendi evimden sonra ikinci ev olarak GATA'yı görüyordum. Orada beni anlayın insanların olduğunu biliyor ve hissediyordum.

Yaşamımda bazı süreçler çok hızlı ilerleme göstermiştir. 30 Ağustos 1997'de yaralandım. Askere gitmeden önce şimdiki eşimle tanıştık. Ben yaralandıktan sonra eşimin ailesi evlenmize karşı çıktı kısaca beni istemediler. Bende eşimin derizası ile benden küçük iki kardeşimle birlikte eşimi kaçırdım. Zaten yaralanma sonrasında beni hayata bağlayan en önemli unsur eşim ve çocuklarım oldu. Eşimin anlayışlı olması ve beni desteklemesi bütün bu yaşanan sıkıntıları atlattımda büyük destek sağladı. Bunun yanında beni hayata bağlayan ikinci bir yerde TSK Rehabilitasyon ve Bakım Merkezi oldu.

“TSK Rehabilitasyon Merkezi'nden 2003 yılının Mayıs ayında Mesleki Rehabilitasyon Biriminde görme engelliler için düzenlenen kursa davet edildim” diyen Ulvi BAYRAK “Bu kursa çok istekli geldim. Nitekim kurs sürecinde bilgisayar, satranç, bastonla yürüyüş eğitimi verildi. Bilgisayar kullanımıyla birlikte interneti kullanmaya başladım. Kurs bitiminde, bizim dünyayla iletişimimizi sağlayan konuşan bilgisayarlar Kuvvet Komutanlıklarınca hediye edildi. Bağımsız yürüme eğitimi ile birlikte bastonla yürüyüşü öğrendim, o eğitim sonunda yanımda birisi olmadan dışarıya çıkabildim.” şeklinde konuştu.

Bu katkı nasıl gerçekleşti biraz anlatır mısınız?

TSK Rehabilitasyon Merkezi'nden 2003 yılının Mayıs ayında Mesleki Rehabilitasyon Biriminde görme engelliler için düzenlenen kursa davet edildim. Bu kursa çok istekli geldim. Nitekim kurs sürecinde bilgisayar, satranç, bastonla yürüyüş eğitimi verildi.

Bilgisayar kullanımıyla birlikte interneti kullanmaya başladım. Kurs bitiminde, bizim dünyayla iletişimimizi sağlayan konuşan bilgisayarlar Kuvvet Komutanlıklarınca bize hediye edildi. Bağımsız yürüme eğitimi ile birlikte bastonla yürüyüşü öğrendim, o eğitim sonunda yanımda birisi olmadan dışarıya çıkabildim.

Bütün bunlar bana ikinci bir hayata başlamamda en büyük katkıyı sağladı. Kendime olan güvenimi tekrar kazanmama yardımcı oldu. Keşke bu tür hizmetler ilk yaralandığım zaman olsaydı. Yaralanma sonrası 5 yıl boyunca, evlilik hari-

ci beni hayata bağlayan bir şey olmadı. Benim TSK Rehabilitasyon Merkezi'ne davet edilmem ve burada bana verilen eğitim, hayatımı çok olumlu yönde etkilemiş oldu. Sonra ben yine bu merkez aracılığı ile işe başladım. İş hakkımı çalışmaya-çağımı düşündüğüm için kardeşime vermiştim. Daha sonra, bir şeyleri başarıp bağımsız hareket ettiğimi gördükçe kendime olan güvenim arttı ve çalışmaya karar verdim. O zamanlarda Merkez Başkanı olarak görev yapan Fahir ALTAN Paşa'nın yönlendirmesi ve TBMM Başkanı'nın yardımlarıyla Milli Saraylar İpekli Halı Fabrikası'nda çalışmaya başla-

dım. 11 yıldır Kocaeli Hereke arasını otobüsle tek başıma gidip gelebiliyorum.

Ben bu saat-ten sonra çocuklarım için yaşıyorum. Çocuklarımla psikolojisi benim için çok önemli. Çocuğumun okul ve sınıfta öğretmenler-nde desteğiyle “gazilik nedir, şehitlik nedir” bunların anlatılmasına ve anlaşılmasına çalışıyorum. Çocuklarım arkadaşlarına “Benim babam gazi, o bir kahraman” diyor. Bunun dışında sonra gelen neslelerinde bu konuda bilinçlenmesi için çok önemli bir nokta olduğunu düşünüyorum.

Son olarak; hayatta kanaatkâr olmak gerektiğini düşünüyorum. Dertsiz insan olmadığına ve hayatta olumlu bakmanın bizlere bir artısı olduğuna inanıyorum. Bu vesileyle de benim hayata tutunmamda büyük katkısı olan eğitim Firdevs ve TSK Rehabilitasyon ve Bakım Merkezi ekibine ve TSK Elele Vakfı'na sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

TSK ELELE VAKFI, TSK Rehabilitasyon ve Bakım Merkezi ile Gazilerimize Desteğine Devam Etmektedir

Öncelik gazilerimiz ve şehit aileleri olmak üzere, askeri personel ve sivil vatandaşlarımıza rehabilitasyon alanında hizmet veren TSK Rehabilitasyon ve Bakım Merkezi Başkanlığı, güçlü kurumsal yapısı, uyguladığı bilimsel tedavi yöntemleri ve son teknoloji ürünü cihazlarla ülkemizde rehabilitasyon alanında önemli bir ihtiyacı karşılar, dünyada da önde gelen merkezlerden biri olma özelliğini devam ettirmektedir.

Bu konuda, Rehabilitasyon Merkezi kuşkusuz en büyük desteği, gücünü Türk Milletinden ve onların yaptığı bağışlardan alan TSK Elele Vakfı'ndan almaktadır.

TSK Elele Vakfı kurulduğu günden itibaren TSK Rehabilitasyon ve Bakım Merkezi Başkanlığına ve gazilerimize hizmetlerini sürdürmektedir. Son olarak, 2014 yılında Rehabilitasyon Merkezinde tedavi

gören asker ve sivil tüm hastalarımızın daha iyi hizmet alabilmeleri, tedavilerinin daha çağdaş ve yeni teknolojik cihazlarla yapılabilmesi amacıyla 33 değişik cinsteki tıbbi cihaz alınarak hizmete sunulmuştur.

Ayrıca, TSK Rehabilitasyon ve Bakım Merkezi Başkanlığı bünyesinde bulunan "Engelli Spor Kulübü"nde lisanslı olarak spor yapan gaziler ve engelli diğer kardeşlerimiz istifadesi amacıyla Gazi Uyum Evi bölgesinde 29 Aralık 2014 tarihinde "19 Eylül Spor Tesisleri"

hizmete açılmıştır. Tesiste; uluslararası standartta 300 kişilik kapalı tribünü olan bir "Ampute Futbol Sahası", 10 yollu açık "Okçuluk Sahası", yine 10 yollu en son teknoloji ürünü modern "Havali Tabanca ve Tüfek Atış Poligonu" ile iki katlı bir tesis binası bulunmaktadır. Atış poligonunda, ülkemizde ilk kez görme engelliler için yapılan bir atış sistemi de kurulmuştur.

Çeşitli nedenlerle engelli duruma gelmiş gazilerimizi ve diğer hastalarımızı yaşamlarında karşılaşılabilecekleri fiziki, sosyal ve

psikolojik zorluklarla baş edebilen bireyler haline getirmeyi hedefleyen TSK Rehabilitasyon ve Bakım Merkezi Bşk.lığı, tedarik edilen bu yeni cihazlar ve spor tesisleriyle bu konudaki mücadelesinde ve çalışmalarında büyük güç kazanmıştır.

Bu anlamlı ve son derece önemli faaliyetlerine bir yenisini ekleyen TSK Elele Vakfı, 20 Nisan 2015 tarihinde TSK Rehabilitasyon ve Bakım Merkezinde tedavi gören gazilerimiz için talep edilen ve ciddi ihtiyaç olan 16 adet akülü tekerlekli sandalyeyi tedarik etmiştir.

Kahraman Gazilerimize Merkezde bulunan Gazi Müzesinde törenle dağıtılmıştır. Törene, Merkez Bşk. Tuğg. C.BACANLI, TSK Elele Vakfı'ndan E.Per.Alb.Nihat ÇAĞAN, gazilerimiz ve aileleri ile Mahul Gazi Birimi Personeli katılmıştır.

Törende konuşan gazilerimiz ve aileleri; kendileri için hayata katılmamanın, sosyalleşmenin en önemli vasıtası ve vazgeçilmez unsuru olan akülü tekerlekli sandalyelerden dolayı Türk Silahlı Kuvvetlerine, bu konuya öncülük eden TSK Rehabilitasyon ve Bakım Merkezi'ne ve kaynak sağlayarak tedariklerini gerçekleştiren TSK Elele Vakfına sonsuz teşekkürlerini ve şükranlarını iletmiştir.

Ayrıca, TSK'nin gazilere verdiği önem ve değerini diğer kurumlardan ve halkımız tarafından da verilmesini beklediklerini ifade etmişlerdir.

TSK Rehabilitasyon ve Bakım Merkez Başkanlığı'nda Modern Cihazlar ve Yöntemlerle Rehabilitasyon Hizmeti Veriliyor

TSK Rehabilitasyon ve Bakım Merkezi Başkanlığı kuruluşunun 15'inci yılını kutlandığı bu günlerde gazilerimizin ve tüm hastalarımızın tedavi ihtiyaçlarını son teknolojik gelişmeler doğrultusunda daha ileriye taşıma çalışmalarına devam etmektedir.

TSK Rehabilitasyon ve Bakım Merkezi Başkanlığı kuruluşunun 15'inci yılını kutlandığı bu günlerde gazilerimizin ve tüm hastalarımızın tedavi ihtiyaçlarını son teknolojik gelişmeler doğrultusunda daha ileriye taşıma çalışmalarına devam etmektedir. Bu kapsamda son sekiz aylık dönemde bir çoğu ülkemizde ilk kez merkezimizde kullanılmaya başlanan son teknoloji ürünü ve etkili rehabilitasyon cihazları temin edilmiştir. TSK Elele Vakfı tarafından merkezimize alınan bu cihazlar 2014-2015 yılı içerisinde rehabilitasyon tedavilerinde deneyimli doktor ve fizyoterapistler tarafından kullanılmaya başlanmıştır.

Merkezimiz için tedarik edilen son teknoloji rehabilitasyon cihazları ile kullanılma yöntemleri ve amaçları kısaca aşağıda açıklanmıştır.

01

Yerçekimsiz Ortamda Yürüme Cihazı

Cihaz; hava geçirmez şortla cihaza giren hastayı, diferansiyel hava basıncı kontrol teknolojisi ile hava basıncı uygulayarak kaldırma prensibi ile çalışır. İleri derecede eklem hasarı olan veya kas kuvveti yeterli düzeyde olmayan hastaların bacaklarına yük binmesinin istenmediği durumlarda kullanılır.

Ayrıca nörolojik hastalarda yürütme eğitimi, kalça, diz, ayak bileği ve ayak ameliyatı ve sakatlanma sonrası rehabilitasyon, eklem ameliyatları sonrası rehabilitasyon ve yaşlılarda güçlendirme ve kondisyon amacıyla da kullanılmaktadır.

02

Kısmi Ağırlık Aktarımlı Çocuk Yürüyüş Terapi Cihazı

Çocuk hastalarda fonksiyonel bozuklukların tedavisinde kullanılan bir cihazdır. Yürüme bandı, yük taşıma sistemi ve görsele isteklendirme sistemiyle kombine edilmiştir.

Taşıma sistemiyle hastanın adım atması kolaylaştırılmakta, daha rahat hareket etmesi sağlanmakta ve taşıdığı ağırlık giderek artırılarak, bacakların fonksiyonelliği artırılmaya çalışılmaktadır. Hareket sensörleriyle hasta hareketlerini kendi takip edebilmektedir.

03

Robotik Kişisel Yürüme Cihazı

Doğal yürüyüşü birebir taklit eden motorlu bir yürüme ortezidir. Kıyafetin dışından bacaklara monte edilen motorize bir uzun yürüme ortezi, batarya ve ayarların yapıldığı küçük bir bilgisayar olmak üzere 3 ana öğeden oluşur. Batarya, uzun yürüme ortezi ve kanediyenler yardımıyla hasta yürüme, dönme, merdiven çıkma, oturup-kalkma, ayakta durma gibi fonksiyonları uygulayabilir.

Bu yetenekleri hastanın kullanması için 2-3 aylık bir eğitime ihtiyaç vardır. 25 kg olan cihaz 4 saat yürüme süresi sağlar.

04

Fonksiyonel Elektronik Stimülasyon Ergometri Cihazı

Bu cihaz çevresel sinirleri uyarak kas zayıflıkları, nörolojik yaralanmalar ve felç sonucu işlevini yerine getiremeyen kasların faaliyetlerini gerçekleştirmek için kullanılmaktadır. Kas spazmlarının rahatlatılması, kullanılmama atrofisinin önlenmesi veya geciktirilmesi, yerel kan dolaşımının artırılması ve hareket açıklığının korunmasında gövde, kollar ve bacaklar için kullanılır.

Hasta aktif hareket yapmasa bile harekete yardımcı olur. Aynı anda kas kuvvetlendirici akımlar da verir. Toplam yirmi dört tane elektrot kanalı vardır.

05

Tedavi Amaçlı Elektrik Stimülasyon Cihazı

Hastaların kayıtlarını günlük düzende tutmak, önceli tedavilere ait değerlere ulaşmak ve kişiye özgü tedavi programı oluşturmak üzere geliştirilmiştir. Bunlara ek olarak bu cihazla çalıştırılacak olan kasın fizyolojik özellikleri analiz edilerek kasa uygun stimülasyon değerleri otomatik olarak oluşturulabilir. Elektroterapi ve aktif çalışmayı birleştirerek en etkili tedaviye olanak sağlar. Cihaz temel olarak atrofisinin önlenmesi, kas güçlendirme, kas gevşetme ve ağrının azaltılması etkileriyle ön plana çıkmaktadır.

06

El Parmak Robotik Rehabilitasyon Ünitesi

Baş parmak dahil her parmanın bağımsız olarak veya bir arada çalışmasını sağlayan tek mekatronik parmak rehabilitasyon cihazıdır. Cihaz, hasta elin hareketi etme ve doğal kavrama hareketini taklit eder. Hastanın parmaklarında aktif hareketi yok ise, cihaz pasif hareket moduna alınarak hastanın aktif katılımı olmadan, aktif hareketi olan hastalarda ise uygun oyunlar seçilerek hastanın aktif katılımı ile egzersizler yapılabilir.

Cihaz her tedavi sonunda hastanın kaydını tutarak başarı durumunu gösterir.

07

Tüm Vücut Lenf Ödem Kompresyon Cihazı

Cihaz, meme ve prostat kanseri ameliyatları, ışın tedavisi uygulamaları gibi süreçler sonrasında kol, bacak ile karın ve sırt bölgelerinde gelişen lenf ödemlerinin tedavisinde kullanılır.

Cihaz, değişken basınç tedavisiyle bölgesel olarak fazlaşan hücreler arası sıvıyı dağıtarak, vücudun sağlığı kesimleri tarafından emilmesini sağlamaktadır.

08

Omuz-Kol Robotik Rehabilitasyon Ünitesi

Omuz, dirsek, el bileği ve eli kapsayan üst tarafımız için tedavi cihazıdır. Hastanın ihtiyacı olan egzersizler belirlenir ve bilgisayar ekranında hastaya oyun şeklinde yaptırılır. Amaç hastanın var olan gücünü kullanarak geliştirmek veya cihazın gücüyle hastaya pasif egzersizler yaptırmaktır. Yetişkinler için kullanılan cihazla hastalarda fonksiyon artışı sağlanmaktadır.

Örneğin; "elimini artık cebime koyabiliyorum" veya "elimle saçımı tarayabiliyorum" gibi hastalardan geri bildirimler alınmaktadır.

09

Manyetik Alan Stimülasyon Koltuğu

Hastaların pelvik taban kaslarına darbeli manyetik alan uygulayan bir tedavi cihazıdır. Söz konusu cihaz pelvik ağrı sendromu, kronik prostatit, erkek ve kadınlarda idrar tutamama, doğumdan sonra vajinal tonlama, erektil disfonksiyon, erkek ve kadınlarda orgazm bozukluğu ve fekal inkontinans gibi alanlarda kullanılmaktadır.

10

Kol-Bacak Egzersiz Aletleri

Bu egzersiz aletleri "basınçlı hava direnci" prensibiyle çalışmaktadır. Cihazlar akıllı kart sistemine sahiptir. Bu sistemle; kullanıcının idman seansları kayıt altına alınmakta ve gelişmeleri ile ilgili çeşitli ve destekleyici geri bildirimler sağlanmaktadır. Ayrıca tekerlekli sandalye ile de kullanılabilir.

11

Yutkunma Rehabilitasyonu İçin Elektronik Stimülasyon Cihazı

Elektriksel uyarıların uygulanmasıyla, zayıf yutma kaslarını güçlendirmek ve yutmanın motor kontrolünün iyileşmesine yardımcı olmak amacıyla kullanılmaktadır. Yutma problemi mevcut tüm nörolojik hastalarda kullanılmaktadır.

12

El Kompresyon Cihazı

Felçli hastalarda kullanılan bir cihazdır. Çeşitli büyüklüklerde ve sağ-sol el için ayrı olan eldiven aparatı hastanın el ve parmaklarına takılır.

Cihaz tarafından verilen hava ile dolan hava yastıkları hastanın el bileğinde hareket meydana getirir. Cihazın amacı; meydana gelen hareketle birlikte beyinde aktif hareket yapılmış gibi bir etki sağlamaktır.

13

Ayak Bileği Fonksiyonel Elektrik Stimülasyon Cihazı

Ayak bileğinde yukarı yönlü kas kuvveti olmayan hastalar için kullanılır. Hasta ayağını yerden kaldırdığı anda devreye girer. Cihaz ayak bileğini yukarı kaldıran kaslara elektriksel akım verir. Hasta bu sayede takılıp düşmeden yürüme aktivitesini gerçekleştirir.

14

Kardiyak Efor Test Cihazı

Cihaz; kalp damar hastalıklarını araştırmak, kalp krizi geçiren hastalarda risk belirlemek, eforla tansiyon yükselme derecesini araştırmak, efor kapasitesini ölçmek ve eforla ortaya çıkan ritim bozukluklarının tanısını koymak amacıyla kullanılmaktadır.

15

Elektronik El Stimülasyon Cihazı

Bu el rehabilitasyon sistemi, eli açıp-kapatma belirli ön kol ve el kaslarını elektronik olarak hareket ettirerek el işlevi engellenmiş ve günlük işlevlerini yapamayan kişilere yardımcı olmaktadır.

A.Hikmet KAYAR

Uzm. Tıp. Alb.

TSK Reh. Bkım. Mrk. Bşk.lığı

Dünyadaki yeni ve teknolojik cihazlardaki gelişmeler takip edilmekte, ihtiyaç duyulan cihaz ve yöntemler TSK ELELE Vakfı tarafından alınarak hayata geçirilmeye çalışılmaktadır.

ENGELLİLER HAFTASI

Gülseren ÇAVDAR AKAĞÖZÜ
Çocuk Gelişim ve Eğitimi Uzmanı
TSK Elele Vakfı GÜVERNİK Üstel Eğitim ve
Rehabilitasyon Merkez Müdürü

10-16 Mayıs arası Engelliler Haftası'dır. Bugün Dünya nüfusunun yaklaşık 500 milyonunu engellidir. Bu yüzden Engelliler Haftası yalnız ülkemizde değil Birleşmiş Milletlere üye 156 ülkede aynı zamanda çeşitli etkinliklerle anılır.

Türkiye nüfusunun yüzde 12,29'u engelli olduğu gerçeği ditişünlüdüğünde Engelliler Haftası'nın ne denli önemli bir hafta olduğu anlaşılabilir. Ülkemizde yaşayan erkeklerin yüzde 11,10'u engellidir. Kadınlarda ise bu oran yüzde 13,45'i bulmaktadır.

Engelli vatandaşlarımızı toplumun her kesiminde görmek, onları üreten bireyler haline getirmek bugün onlar için yapılması gereken en öncelikli işlerdendir.

Öncelikte her sağlıklı insanın bir engelli adayı olduğu unutulmamalıdır. İnsan doğuştan bazı engellerle dünyaya gelebileceği gibi kaza, hastalık gibi sebeplerden dolayı da engelli olabilir. Ancak burada önemli olan, engelin nasıl ya da ne boyutta ortaya çıktığı değildir. Önemli olan, sağlıklı insanların zihinlerindeki engelleri ortadan kaldırıp onların engellilerle birlikte dünyaya daha yaşanabilir bir hale getirme çabasına girebilmesini sağlamaktır.

Engelli bireylerin pek çoğunda gözlemlenebilen yaşama arzusu, bakmayı ve görmeyi bilen sağlıklı insanlarımızı örnek olacak niteliklere sahiptir. Uygun şartlarda toplum içinde etkin rol almalarını sağlamak ve onları unutmamak için bu hafta boyunca çeşitli etkinlikler yapılmaktadır.

10 Mayıs Engelliler Haftasının Açılışı
11 Mayıs Görmeyenler Günü

12 Mayıs İşitme ve Konuşma Kusurluların Günü

13 Mayıs Ortopedik Engelliler Günü

14 Mayıs Zekâ ve Ruhsal Özürlüler Günü

15 Mayıs Güçsüz Yaşlılar ve Korunmaya

Muhtaç Çocuklar Günü

16 Mayıs Engelliler Haftasına Genel Bakış
ENGELLİ BİREYLERLE NASIL İLETİŞİM KURMALIYIZ?

Toplum olarak engellilerle birlikte vakit geçirme ve iletişim kurma deneyimimiz azdır. Bu deneyim azlığı, büyük ölçüde engellilerin toplumsal alanlarda (sokakta, okulda, işyerinde vb.) yeterince yer alamamalarından kaynaklanmaktadır.

Çoğu engelli birey, yalnızca engelliye tanımlanma, görmezden gelinme, acınma, dışlanma gibi tavrılara maruz kalmaktadır. Engelin, engellilerin pek çok özelliğinden yalnızca biri olduğu akıldan çıkarılmamalıdır. Dünyayı engelli bireyler için de yaşanabilir kılmak için engelli olmayan bireylerin de çaba göstermesi gerekmektedir. Bunun yolu da onları tanımaktan ve onların yaşadıklarını anlamaya çalışmaktan geçmektedir

ENGELLİ BİREYLERLE İLETİŞİMDE DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN TEMEL HUSUSLAR;

Diğer insanlara Nasıl Davranıyorsanız Engelli Bireye de Öyle Davranın; Engelli birey ile iletişimde temel kistas, engelli bireyi kendine özgü kişiliğe sahip, kendi kararlarını kendisi verebilen biri olarak görmektir. Onlar yalnızca özel durumlarından dolayı farklı ihtiyaçları olan insanlardır. Engelli kişi karşısında aşırı dikkatli olmaya kalkışmayın. Diğer insanlarla nasıl konuşuyorsanız, onlarla da öyle konuşun. Durumları nedeni ile gösterilen aşırı ilgi ya da görmezden gelme, onları olumsuz etkiler. Acıyarak yaklaşmayın. Engelli insanlar sadece birtakım engellere sahiptirler, yoksa mutsuz ya da hasta değillerdir.

Yardım Etmeden Önce İzin İsteyin;

Bir insanın engelli olması, mutlaka yardıma ihtiyacı olduğu anlamına gelmez. Şartlar uygun olduğunda engelli bireyler kendi işlerini kendileri yapabilirler. Ancak engelli bireyin yardıma ihtiyacı olduğuna emininseniz yardım etmeye yardımcı edilmeye kalkışmayın.

Fiziksel Temas Konusunda Dikkatli Olun; Bazı engelli bireyler denge için kollarından destek alırlar. Onları kollarından kavramak (amacınız yardım etmek olsa bile) dengelerini bozarlar. Engelli bireyin tekerlekli sandalyesine, koltuk değneklerine ve özel eşyalarına dokunmamaya özen gösterin. Engelli bireyler, kullandıkları yardımcı araçları kendilerinin bir parçası olarak görürler. Yardım ederken engelli bireyden sizi yönlendirmesini isteyin.

Kelimeleri Özenle Seçin; Engelli birey bir engel grubunun temsilcisi gibi değil, kendine özgü karakteri ve kişiliği olan bir birey olarak görülmelidir. Bu nedenle engelli ile ilgili konuşurken kullandığınız ifadeler konusunda seçici olun. Acıma, küçümsenme içeren ifadeler kullanmayın. Ayrıca çoğu engelli birey, samimi ve uygun şekilde sorulduğunda engeliyle ilgili soru sorulmasından rahatsız olmaz.

Dikkatli Dinleyin; Bazı engelli bireylerin söylediklerini anlamamız zaman alabilir. Kendilerini ifade etmeleri için bekleyin. Engelli bireyin söylediklerini anlamadığınızda anlamış gibi davranmayın, söylediklerini tekrarlamasını isteyin.

Önyargıyla Yaklaşmayın; Engelli bireyler neyi yapip yapamayacaklarına en iyi kendileri karar verebilirler. Herhangi bir faaliyete katılıp katılmayacakları konusunda onlar adına karar vermeyin. Onların sınırlarını siz belirlemeyin.

Sevgi ve saygıyı bakışlarımızla karşınızdaki engelli bireye hissettirin, bu onu fazlasıyla mutlu edecektir.

SPORCUNUN ZEKİ ÇEVİK VE DİMDİK DURANI: MİLLİ GÜREŞÇİ İSMAİL AKÇAY

2014 yılında TSK Ankara Özel Bakım Merkezi'nde kalmaya başlayan hem müsabakalarda kazandığı derecelerle hem de antrenörlüğü ile Türk sporunun ve ülkenin tanıtımına katkıları büyük olan Em.Alb İsmail AKÇAY ile sosyal çalışmacı Öznur GÜNI tarafından yapılan söyleşi ile yaşamına dair anılarını bu satırların süğabilece kadar olanını paylaşmaya çalışacağız.

Öznur GÜNI
Sos. Hiz. Uzm.
Ankara ÖBM Bşk.lüğü

Ö.G.: İsmail Bey Öncelikle bize biraz kendinizden bahsedermi siz?

İ.A.:1931 yılında Yozgat'ın Bahadın Köyü'nde doğdum. Dokuz kardeş büyüdük. Köyde ailemle birlikte yaşıyordum. 1939 senesindeki büyük depresim sonrasında hem köyümüz hem de okulum dümdüz oldu. Ankara'da yaşayan amcam Ali AKÇAY'ın hiç çocuğu yoktu. Bu yüzden beni okumam için yanına aldı ve ben ilkokulu Ankara'da bitirdim

Ö.G.: Amcanızın dokuz kardeşinden özellikle sizi okumanız için yanına almasının özel bir sebebi var mı?

İ.A.: Benim babamın bir ağabeyi Çanakkale savaşında sancaktar olarak bir elinde sancak diğer elinde silah, düşmanla boğuşurken İngiliz kurşunu ile şehit olmuş. Ben amcamın bu kahramanlıklarını köy meydanlarında, kahvelerinde duya-

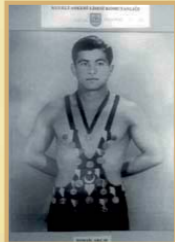
rak büyüdüm. Ölen amcamın adı da İsmail olduğu için Ankara'da yaşayan amcam özellikle benim okumam için yanına almış.

Ö.G.: Peli asker olmak fikri sizde nasıl oluştu?

İ.A.: Amcamlarla birlikte Topraklık'ta otururken, yan komşumuz Şemseddin abi hukuk fakültesinde öğrenciydi. Ben Kuleli nedir? Askeri öğrenci nedir? Bilmiyordum. Mahalleden rügan palaskalı, lacivert elbiseli, apoletleri olan bir öğrenci geçti. Bu kimdir? diye sorduğunda. Bana "Kuleli Askeri Liseli; böyle bir tane Bursa'da bir tanede İstanbul'da var ama sen daha ilkokulu yeni bitirdin" dedi. Bunun askeri ortaokulu olduğunu da söyleyince beraber dilekçe yazdık ve Çankaya'daki askerlik şubesine verdik. Aradan 1,5 ay kadar süre geçtikten sonra sınav için çağırıldım. Sınava yaklaşık 2000 kişi giriyordu ilk soruda neden subay olmak istediğimizi yazmamızı istediler. Bunun üzerine bende "bir köylü çocuğu olarak alay sancaktarı Çanakkale'de şehit olan amcamın intikamını almak için, şerefli Türk ordusunun saflarına girmek isteyen fakir bir köylü çocuğuyum" diye yazdım. Edebiyat hocası bunu oku-

yor ağırlı ve kağıdı alıp okul komutanına okuması için götürüyor. Okul komutanı da yazdıklarım karşısında duygulanıyor ve "bu çocuğu diğer sınavlarına bakmadan derhal okula alın diye emir veriyor. Benim subay olmamın temelleri de böylelikle atılmış oluyor. 1949'da ortaokulu bitirdim, aynı sene Kuleli Asker lisesine oradan da Kara Harp Okulu'na gittim. 1957 senesinde Topçu subayı olarak Kara Harp Okulundan mezun oldum. Ben Topçu subayı olarak

Sene 1952 İsmail Akçay
Medalyalarıyla

Sene 1961 İsmail Akçay
Güres Milli Takımı Antrenörü

Sene 1965 Eğitimi İsmail Akçay
öğrencisine güreş oyunu öğretiyor.

Sene 1954 İsmail Akçay
bir karşılaşma sırasında.

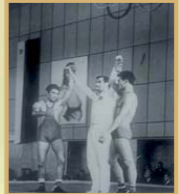

Türkiye 73 kilo Serbest ve Greko-Romen
İncisi İsmail AKÇAY (Madalyalı) arkadaşı ile.

dım. Bu tutkum bana ve ülkemize birçok madalya, kupa, şilt, diploma ve ödüller kazandırdı. 25 Avrupa Şampiyonası, 16 Dünya Şampiyonası, 22 Uluslararası Turnuva, 7 Balkan Şampiyonası yönettim. Montreal Olimpiyatlarında, Akdeniz ile Dünya Üniversite Oyunlarında toplam 6 olimpiyatta bir Türk hakemi olarak görev yaptım. 1972 Münih olimpiyatlarında hakemlik yaptım.

Ö.G.: Hep aktif olarak sporun içinde yer almışsınız. Aktif sporu bıraktıktan sonra yaşamınızı nasıl yönlendirdiniz?

İ.A.:Aktif sporu bıraktıktan sonra antrenör ve hakemlik eğitimlerimi alarak 5 kıtada 25 yıl görev yaptım. Başarılarımdan dolayı FİLA(Uluslararası Güreş Federasyonu) tarafından Onur listesine alındım. Ayrıca Roma'da uluslar

Sofya'da Dünya Serbest ve Greko-Romen Şampiyonası'nda Uluslararası Hakem İsmail AKÇAY Müsabaka neticesini ilan ederken. (1965)

mezun olduktan sonra TSK Spor Okulu açıldı.

Ö.G.:Peki spora olan ilginiz nasıl başladı?

İ.A.: Benim topçu subayı olarak harp okulundan mezun olduğum sene Silahlı Kuvvetler Savaş Beden Eğitimi ve Spor Okulu açıldı. Oraya Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni yapmak için altı teğmen almak gerekiyordu. İki sene bu okulda okuduktan sonra Gazi Üniversitesi'nin Beden Eğitimi bölümünde sınava tabi tutulduk. Gazi'den mezun olacak 300 öğrenciyle birlikte bütün spor dallarında biz altı teğmen birinciliği paylaştık. Oradan aldığımız diplomalardan sonra Topçu sınıfından Beden Eğitimi Öğretmenliği sınıfına geçtim. İlk tayin yerim Konya Subay Okulu oldu.

Ö.G.: Bu kadar başarılı bir eğitimin sizin yaşamınızdaki yansımaları nasıl oldu?

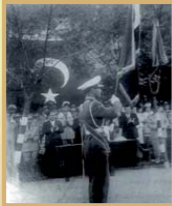
İ.A.: Sporun birçok branşı ile yakından ilgiliyimdir. Almanya'nın Münih Santofen Spor Okuluna gönderildim ve buradaki eğitimimi de başarı ile tamamladım. Almanya'da Judo Federasyonunca düzenlenen kursa katıldım ve kurs sonunda yapılan müsabakalarda birinci oldum. Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde, çeşitli spor dallarında kondisyon çalışmalarında bulundum ve buna ilişkin bir kitap yazdım. Ayrıca spora ilişkin olarak yerel ve ulusal basında da çeşitli makalelerim bulunmaktadı. En sonunda ata sporu Güreş tutkusuna daha ağır bastı. Dünya Şampiyonu olan Yaşar Doğu, Celal Atik, Nasuh Akar gibi hocaların eğitiminden geçtim. 1953- 1954 yıllarında hem serbest hem de grekorenmen güreş dallarında 73 kiloda Türkiye birincisi olduktan sonra Milli takuma girerek bir çok müsabakada ülkemizi temsil etme şerefini yaşa-

arasi istisnai FİLA Kokartlı Hakem unvanım da bulunmaktadır. Güreş antrenörlüğü ve hakemliğin yanı sıra futbol, voleybol, basketbol, halter ve boks dallarında da hakemliği bulunmaktadır.

Başarılarımdan dolayı Genelkurmay Başkanlığı tarafından Kara Harp Okulu'ndaki spor müzesinde adıma ayrılmış bir bölüm bulunmaktadır. Moğolistan'daki 1979 olimpiyatlarında tek Türk olarak ben stadyumda bayrağımızı dalgalandırdım. 2003 yılında Gençlik ve Spor Bakanlığının önerisi ile adım memleketimde bir stadyuma verilmiştir.

Ö.G.: Spor iç içe olmanın size kazandırdığı güzel hatıralarda vardır elbette hafızanızda. Bunlardan bir kaçını anlatabilir misiniz?

İ.A.: Elbette olmaz mı? İlk aklıma gelen eski Genel Kurmay Başkanımız

Harp Okulu Sancak Merasimi.
Devir - Teslim Töreni (1956)

5'nci Kolordu Basketbol 1'incisi.
33. Tümen Takım Kaptanı İsmail AKÇAY, Şampiyonluk Kupasını Üstm. Hürşit TOLON'dan alıyor.

S. Özçelik, K. Uysal, B. Soğanca, D. G. Sayın, Kutlay, Atf, Önder.

Yaşar BÜYÜKANIT, İlker BAŞBUĞ ve Hürşit TOLON ile ilgili.

Yaşar BÜYÜKANIT, 1960'lı yıllarda Harp Okulunda benim öğrencimdim. Okul yıllarına ait çok güzel hatıralarımız bulunmaktadır. Yaşar BÜYÜKANIT Paşa daha sonra üst kademedeki subayların bulunduğu ve tarafımı saat hediye ederek onurlandırdığı bir ortamda, Genelkurmay Başkanı olarak bu anısını kürsüden anlatmıştır. Aramızda yaşanan bu hatırayı paylaşması ile orada bulunanlar içinde gülmeyen kalmadı.

Çevik BİR Paşa da benden okul sancağını teslim almıştır. 1965 yılında da Hürşit TOLON Paşa basketbol antrenörü olarak benim emrim altındaydı. Birlikte basketbol takımına derece kazandırdık 1979 yılında da kendi isteğiyle ile Askerlikten emekli oldum.

Ö.G.: Peki emekli olduktan sonra

neler yaptınız?

İ.A.: Askerlikte emekli olduktan sonra da spor yaşamındaki aktifliğim devam etti. 1989-1994 yılları arasında Çankaya Belediyesi Meclis Üyeliği yaptım. Büyükşehir ve Çankaya Belediyesinde başta sporla ilgili olmak üzere birçok yönden hizmet verdim. Çevre, kültür ve sosyal işler komisyonlarında görev yaparak Çankaya ilçesinin mahalle ve semtlerinde spor alanlarının yapılmasına öncü oldum. Büyükşehir Belediyesi'nde de spor koordinatörü

olarak görevlendirildim. Buradaki görevim esnasında çeşitli dallarda spor kampları açılmasını sağlayarak gençlerin birbirleriyle kardeşlik ve kendine güven içinde yaşamayı öğrenmelerine katkı sağladığımı rahatlıkla söyleyebilirim. Ayrıca Makine Kimya Kurumu'nda da 11 yıl Yönetim ve Denetim Kurul Üyeliği yaptım.1983 ve 1987 genel seçimlerinde kendi memleketim olan Yozgat'tan milletvekili adayı oldum. Çok az bir oy farkı ile milletin vekili olma şansını kaçırdım.

Ö.G.: **Spor, yaşamınızda önemli bir yere sahip. Ancak ben çocuklarınızın olduğunu da biliyorum.**

İ.A.: Evet; Harp Okulunda öğrenciyken yengemle birlikte bir komşumuzun kızını görmeye gittik. Yengemle kendi aramızda kızı beğenip beğenmediğimi anlamak için gizli bir işaret belirledik. Komşu kızı kahveleri dağıtmak üzere odaya girince ben beğendiğimi belirten işareti yaptım ve komşu kızıyla 1955 Ekim ayında nişanlandık. 1957 yılında da mezun olduktan sonra evlendik. 57 sene aynı yastığa baş koyduk. İki kızımız bir oğlumuz oldu. Geçen sene eşimi kaybettikten sonra ben buraya gelmeye karar verdim.

Ö.G.: **Buradan gençlere bir tavsiyeniz var mı?**

İ.A.: Eşler birbirlerine dikkat etsinler. Bir evde bir erkeğin eşi öldüğü zaman tarif edilemez bir kayıp oluyor. Sonsuz, izah edilemez bir yürek acısı içten çıkmayan bir yara. Eşimi kaybettikten sonra evde kalamayacağıma karar vererek Türk Silahlı Kuvvetlerinin bu nadide kurumunda kalmaya karar verdim ve şu anda burada yaşıyorum.

Ö.G.: **Peki TSK Ankara Özel**

Bakım Merkezi hakkında ne düşünüyorsunuz?

İ.A.: Çok memnunum. her yönüyle; personeliyle, hizmetleriyle dört dörtlük bir yer. Bir ara alışmaya-cakmışım gibi geldi ama şu anda burada olduğum için çok mutluyum.

Ayrıca bu nadide tesisi bizlere kazandıran TSK Elele Vakfı'na en içten teşekkürlerimizi sunarım.

ŞİZOFRENİ:

Nedir, Nedenleri, Belirtileri, Tedavisi, Hastaların Yapması Gerekenler

Abbas YAĞIZ
(E) İkm. Alb.

SİZOFRENİ

Şizofreni, beyindeki kimyasal maddelerin iletiminde bir bozukluk olması ve beyin yapısında bazı farklılıkların görülmesiyle ortaya çıkan bir beyin hastalığıdır. Hastalığın aktif (avelelenme) ve pasif (iyileşme) dönemleri vardır. Her ne kadar tedavi edilebilir olsa da bir çok hastada ise tamamen düzeltilemez. Kişinin hayat şartlarını ve kalitesini, çevreyle olan iletişimini çok zorlaştıran bir durumdur. Toplumda bilinenin aksine şizofren hastaları çevrelerini zarar vermez. Yani aniden saldırı-ganlaşması söz konusu değildir.

Dünyada 60-65 milyon, ülkemizde ise 600 binden fazla şizofreni hastası vardır. Yani dünyada her yüz kişiden birinde şizofreni hastalığı görülür. Genelde 16-25 yaş arasında ortaya çıkar. Başlama yaşı ne kadar düşerse hem beyinde hem de kişilik üzerinde hasar o kadar fazlalaşır. Bu da hayatı daha da kötü bir hale getirir. Yine toplumda bilinen bazı yanlışlıklar vardır. Şizofreni, buna- ma değildir.

SİZOFRENİ NEDENLERİ

Şizofreninin ortaya çıkışında birkaç faktör etkili olmaktadır. Beyinde bulunan sinir hücreleri birbirleriyle bağlantılıdır. Bu bağlantı ile iletişim sağlanır. Bunun için de sinir hücrelerinin ucundan kimyasal maddeler (asetilkolin, serotonin, dopamin) salgılanır. Bu maddelerden dopaminin etkisiyle olan iletişimde bir bozukluk olması şizofreni nedenleri arasındadır. Şizofreni hastalarında bu bozukluk tespit edilmiştir. Bu bozulmayla **hayal görme, konuşma ve davranışlarda farklılık** görülür. Ayrıca bu hastalarda dopamin bazı bölgelerde fazla miktardadır.

Yapılan beyin görüntüleme yöntemleriyle de beyinde bazı farklılıklar göze çarpmaktadır. Beynin bazı bölümleri küçüktür. Beyindeki boşluklar daha da genişlemiştir. Bu yüzden şizofreni hastalarının **plan**

yapması, karar vermesi, soruları çözmesi güçleşir. Karşıdaki kişiyle ne konuşacağını bilemez.

Şizofreninin nedenleri arasında kalıtsal faktörler de gösterilmektedir. Yani ailesel bir geçiş söz konusudur. Her 10 şizofreni hastasının birinde, birinci dereceden yakın akrabalarında da bu hastalık görülmektedir. Yapılan araştırmalar, birden fazla genin, bu ailesel geçişte rol oynadığını göstermektedir. Annesi ya da babası şizofreni hastası olan bir çocuğun da şizofreni olma ihtimali %10-12 dir.

SİZOFRENİ'NİN BELİRTİLERİ

Şizofreniyi şiddetlenme dönemi ve **iyileşme dönemi** olarak ikiye ayırmıştır. Hastalık şiddetlenmeden önce hastada bazı belirtiler ortaya çıkmaktadır:

- İlgisizlik, isteksizlik, çökkün ve halsiz olma,

- Çabuk sinirlenme, alınganlık gösterme, küçük şeylerden rahatsız olup sinirlenmek,
- **Yakınlarından uzaklaşmaya başlama,**
- **Duygulanımda azalma,**
- İçki ve sigaraya başlama, kendini önemsememek, kendine bakmamak,
- **Uyku problemleri,**
- **Cinsel konulara eğilimle artma.**

Bu belirtilerin hepsi bir hastada olmayabilir. Zaten her hastada farklı belirtiler görülür. Fakat bir hastada görülen belirtiler, hastalığın diğer şiddetlenme dönemlerinde de ayırır. Bu belirtiler gözlenirken sağlık ekibiyle görüşülüp, gereken önlemlerin alınmasıyla hastalığın aktif dönemi engellenir. Ancak yapılan tedaviye düzelmeyen ya da tamamen ortadan kalkmayan belirtiler de vardır. Hastada sürekli görülür, artabilir ya da azalabilir. Kendi **kendine sesler duymak, insanlara yaklaşmak istememek, garip düşünceler içinde olmak, şüpheli olmak, bitkin ve halsiz bir ruh hali** içinde olmak bu belirtiler arasında yer alır.

SİZOFRENİ TEDAVİSİ

Şizofreni tedavisinde ilaç kullanımı ve psikoterapiler yer almaktadır. Tedavide kullanılan ilaçlar antipsikotik ilaçlardır. Uzun yıllardır kullanılmaktadır. Hastalığı tama-

men ortadan kaldırmaz fakat belirtilerin önüne geçer, hastanın iş verimini artırır. Kişinin günlük yaşama uyumu düzelir ve hastalığın tekrar ortaya çıkışı engellenir.

Son yıllarda atipik antipsikotikler de şizofreni tedavisinde kullanılmaktadır. Yan etkisi tehlikelidir. Çünkü kandaki beyaz hücrelerin sayısında ani olarak düşme gerçekleşebilir. Doktor kontrolünde ve düzenli olarak kullanılmaktadır. Hangi ilaç ne kadar dozda kullanılacağı hastanın durumuna ve görülen belirtilere göre değişmektedir. Bunun için deneme-yanılma yöntemi kullanılır.

Bu ilaç tedavisi sonucu bazı hastalarda belirtiler hafifler fakat devam eder, bazı hastalarda hiç bir düzelmeye görülmez. Bir grup hastada ise küçük dozlarda bile şiddetli yan etkiler ortaya çıkmaktadır. Bu ilaçların etkisi **ses duyma, hayal görme gibi belirtileri ortadan** kaldırmazdır. Bu ilaçlar bağımlılık yapmazlar. Hastalığın şiddetlendiği önemde dozlar artırılmaktadır. İlaçın kısa süre kullanılıp kesilmesi gerekir. Düzenli doktor kontrolüyle hatalık kontrol altında tutulabilir.

Bir diğer tedavi yöntemi EKT denilen, **elektro konvulziv** tedavidir. Hala tartışmalı olan bir tedavi şeklidir. **Başın 2 tarafına elektrotlar yerleştirilmektedir.** Beyinde tekrar elektriksel dengenin sağlanması

amaçlanıyor.

Yapılan grup tedavisi ise hastanın belirtilerle başa çıkması için gereklidir. İnsanlarla olan iletişimi artırılması amaçlanır. Hastanın **tanıştığı kişilerle nasıl konuşacağı, sohbet edeceği, sorunlarla nasıl başa çıkacağı, çözüm teknikleri anlatılır.** Haftada bir kez yapılır. Ortalama 10 hasta katılır.

BELİRTİLERİN ETKİSİNİ

AZALTMAK İÇİN HASTANIN

YAPMASI GEREKENLER

Özellikle **ilaçların düzenli ve zamanında alınması** gerekir. İlaçlar kesinlikle aksatılmamalıdır. Sürekli doktor ve sağlık ekibiyle bağlantı halinde olmak gerekir.

Yeteri kadar **uyumak** şarttır. Hayatın belirli bir düzen içinde olması gerekir. Hergün aynı saatte yatıp aynı saatte uyanılmaktadır. **Fazla uyumamak** da önemlidir. Uykudan kazanılan zamanlar iyi değerlendirilmelidir.

Herkes gibi **şizofreni hastası da gününe normal insanın gibi devam etmelidir.** Normal insanların yaptıklarını onlar da yapmalıdır. Yemek yeme, banyo yapma, temizlik gibi günlük aktivitelere devam edilmelidir.

Stresten uzak durulmalıdır. Zordur fakat yapılması gereklidir. **Maddede bağımlılığından, içkiden kaçınmak** en iyisidir. Çünkü bu tür maddeler geçici rahatlık sağlar ve hastalığın iyileşme dönemlerini kısaltır. Şizofreni hastalarının çoğu sigara kullanmaktadır. **Sigara ilaçların etkisini azaltır.**

Arkadaşlarla, yakınlarla iletişimi koparmamak gerekir. Yapılan egzersizler, sporlar kişiyi oldukça rahatlatır. Her hafta düzenli şekilde yapılmasında fayda vardır. Her sabah yarım saat yürümek zor bir şey değildir. Bu yüzden spor alışkanlığı olmayan kişiler bu şekilde başlayabilir.

Kaynaklar: Dr. Berat ENGİN,

GATA Engelli Danışma ve Koordinasyon Birimi Açıldı

Mayıs 2015 tarihinde; engelli ve engelli yakını olan TSK personeline engellilik ve engelli hakları hakkında danışmanlık ve koordinasyon hizmetlerini yürütmek; Türk Silahlı Kuvvetleri'nde engellilikle ilgili hizmetleri iyileştirmek ve geliştirmek amacıyla GATA Engelli Danışma ve Koordinasyon Birimi kurulmuştur. Birim GATA Kampüsü içinde TSK Elele Vakfı GATA Özel Eğitim ve Rehabilitasyon

Merkezi'nde hizmete başlamıştır.

GATA Engelli Danışma ve Koordinasyon Birimi'nde 2 astsubay ve bir Yüksek Hemşire danışmanlık ve koordinasyon hizmetlerini yürütmektedir. Birime ulaşmak isteyen TSK personeli **0 (312) 304 11 00-01** numaralı telefonlardan ya da **engelli_koordinasyon@gata.edu.tr** mail adresini kullanabilirler.

Engellilik ve Engelli Hakları Paneli Düzenlendi

GATA Engelli Danışma Koordinasyon Birimi tarafından engelli ve engelli yakını olan TSK çalışanları için düzenlenen "**Engellilik ve Engelli Hakları Paneli**" 14 Mayıs 2015 Perşembe günü 09:00-12:00 saatleri arasında GATA Şehit Tıp. Üstg. Halil AKÇİÇEK Amfisinde gerçekleştirilmiştir.

Panelde; Genelkurmay Başkanlığı'nda engelli ve engelli yakını olan

personelere yönelik yapılan çalışmalar anlatılmış, GATA Engelli Danışma Koordinasyon Biriminin ve TSK Elele Vakfı Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezlerinin tanıtımı yapılmıştır. Ayrıca engelli hakları ve genel mevzuat hakkında dinleyicilere geniş bilgi verilerek, soru ve cevaplara yer verilmiştir.

K. Bil. Yrd., As. Tıp. Fak. Dekanı ve Eğitim Hastanesi Baştabibi Prof. Tpd. Tüma. Hayati BILGIÇ'in panelin amaç ve önemine işaret eden konuşmasının ardından panele; Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Müşaviri Kenan ÖNALAN, Genel Kurmay Personel Başkanlığı'ndan Kur. Yb. Esref MERT, Dz. Kur. Bnb Emrah ILGAZ, TSK Elele Vakfı

GATA Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi'nden Klinik Psikolog Mustafa SUNGUR ve GATA Engelli Danışma Koordinasyon Birim'nden Yüksek Hemşire Ayşe SARI konuşmacı olarak katılmışlardır.

ELELE Vakfı Özel Eğitim Spor Kulübü'nden TÜRKİYE BİRİNCİLİĞİ

Yüzme, atletizm ve masa tenisi şampiyonalarında altın, gümüş ve bronz olmak üzere toplam 14 madalya kazanan ELELE Vakfı Özel Eğitim Spor Kulübü sporcularından Safiye AYDIN; Masa Tenisi Türkiye Şampiyonası'nda altın madalya alarak Türkiye Birincisi oldu.

TSK Elele Vakfı GATA ve Güvercinlik Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezleri öğrencilerinden oluşturulan Elele Özel Eğitim Spor Kulübü; 2015 yılında 2. Bölge Yüzme (Doğu Anadolu, Ege, Güneydoğu Anadolu, İç Anadolu ve Karadeniz) Şampiyonası Antalya-Alanya, 3. Bölge Atletizm (İç Anadolu, Akdeniz) Şampiyonası Antalya, 1. Bölge Masa Tenisi (İç Anadolu, Karadeniz, Akdeniz) Şampiyonası

Antalya- Kemer ve İstanbul-Silivri Masa Tenisi Türkiye Şampiyonasına katıldı. Yüzme, atletizm ve masa tenisi şampiyonalarında altın, gümüş ve bronz olmak üzere toplam 14 madalya kazanan sporcularımızdan Safiye AYDIN; Masa Tenisi Türkiye Şampiyonası'nda altın madalya alarak Türkiye Birincisi oldu.

14 Mayıs 2015 tarihinde Genelkurmay İkinci Başkanı Orgeneral Yaşar GÜLER Elele Özel Eğitim Spor Kulübü'nün 2015 yılında madalya alan 9 lisanlı sporcu ve merkezlerin personelini makamında kabul etmiştir.

Ziyarete 9 lisanlı sporcunun 2015 yılında aldıkları madalyalar hakkında bilgi verildi. Orgeneral Yaşar GÜLER tarafından sporcular takdir edilerek ödüllendirildi.

ELELE Sahne Oyuncuları Topluluğu'nun Yeni Oyunu "Gözlerimi Kapatırım Vazifemi Yaparım" GATA Komutanlığı'nda Ve Genelkurmay Başkanlığı'nda Sahnelendi

2014 yılında TSK Elele Vakfı Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezine devam eden 14 öğrenciden oluşan "Elele Sahne Oyuncuları Topluluğu" 2014-2015 eğitim öğretim yılında "Haldun TANER'in 100. Yaşı anısına ustanın "Gözlerimi Kapatırım Vazifemi Yaparım" adlı tiyatro oyununu hazırlamışlardır. Oyun, 1915-1970 yılları arasında Türkiye ve Dünyada yaşanan sosyo-politik olayların ironik bir dille

anlatıldığı epik bir tiyatro eseridir.

14 öğrenci Eylül 2014 tarihinden itibaren haftada yaklaşık 20-30 saat çalışarak oyunu hazırlamışlardır. Yönetmenliğini tiyatro öğretmeni Emrah Tinte'ni yaptığı oyunda; müzik, kostüm, dekor ve sahne arkasında 7 personel görev almıştır.

"Gözlerimi Kapatırım Vazifemi Yaparım" oyunu ilk olarak 5 Haziran 2015 tarihinde GATA Şehit Tıp.Ütg. Halil Akçiçek Amfisinde

sergilenmiştir. Gösteriye GATA Komutanı Korgeneral Ömer PAÇ, Tıp. Fak. Dekanı ve Eğitim Hastanesi Baştabibi Prof. Tıp. Tüma. Hayati BİLİÇ, GATA Sağlık Astsubay MYO, GATA Hemşirelik MYO öğrencileri, GATA personeli ve Özel eğitim merkezi alle ve öğrencileri katılmıştır. İzleyicilerden büyük ilgi gören oyunu sonunda, GATA Komutanı Korgeneral Ömer PAÇ, tiyatrodaki görev alan öğrencileri ve personeli

tebrik ederek hediye vermiştir.

Oyun, 12 Haziran 2015 tarihinde Genelkurmay Başkanlığı'nda sergilenmiştir. Tiyatro oyununa; Milli Savunma Bakanlığı Müsteşarı Korgeneral Sezai BOSTANCI, Genelkurmay Personel Başkanı Korgeneral İlhan TALU ve Genelkurmay personeli, özel eğitim merkezlerine devam eden öğrenciler, aileleri ve merkez personeli katılmıştır. Oyun, izleyiciler tarafından büyük bir ilgi ve hayranlıkla izlenmiştir. Gösterinin ardından Genelkurmay Personel Başkanı Korgeneral İlhan TALU; Elele Sahne Oyuncularını ve tiyatrodaki görevli personeli tebrik ederek ödüllendirmiştir.

“Gözlerimi Kapatırım Vazifemi Yaparım” Oyunu Devlet Tiyatroları 75. Yıl Sahnesinde Sahnelendi

TSK Elele Vakfı Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi öğrencileri Elele Sahne Oyuncuları Topluluğu'nun Eylül 2014 tarihinden bu yana çalışma-

ları devam eden “Gözlerimi Kapatırım Vazifemi Yaparım” oyunu; 20 Haziran 2015 tarihinde, Devlet Tiyatroları 75. Yıl Sahnesi'nde sergilendi. İzleyiciler tarafından büyük bir ilgiyle karşılanan oyun sonunda; oyunun yönetmeni

Emrah TİNTE ve müzik, ışık, ses, kostüm ve sahne arkasında görev alan ekibe TSK Elele Vakfı Genel Müdürü adına E. Alb. Nihat ÇAĞAN teşekkür belgelerini takdim etti. Oyunun finalinde tüm oyunculara teşekkür paketleri verildi.

TSK ELELE Vakfı Güvercinlik Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi Yılsonu Kermesi

9 Haziran 2015 tarihinde TSK Elele Vakfı Güvercinlik Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi'nde "Yıl Sonu Kermesi" yapıldı.

Kermese J. Gn. Loj. K. Tümğ. Ata KALKAN ve Güvercinlik Kışlası'nda görevli personel,

öğrenciler ve aileleri katıldı. Kermes süresince Jandarma Bando Moral Ekibi davetlilere müzikleriyle eşlik etti.

Kermes sonunda TSK Elele Vakfı Güvercinlik Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi öğrencilerine başarı belgesi verildi.

Çocuklarımıza 23 Nisan Kutlaması

23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kapsamında; Sn. Genelkurmay Başkanı'nun Eşi himayelerinde, 20 Nisan 2015 tarihinde öğrenci ve velilere yemekli eğlence düzenlenmiştir. Merkezlerde kayıtlı bütün öğrencilere eğlencenin sonunda hediyeler verilmiştir.

Gülhane Askeri Tıp Akademisi'ne Ambulans Bağışı Yapıldı

TSK Elele Vakfı Yönetim Kurulunun 26 Mart 2015 tarih ve 2015/2 Sayılı Kararına istinaden; Bağışçı Nermin EROL'un finansmanını sağladığı, Ford Transit Acil Yardım Ambulansı TSK Elele Vakfı tarafından tedarik edilerek GATA Komutanlığına bağışlanmıştır.

SAYIN NERMİN EROL'A BAĞIŞINDAN DOLAYI MADALYA VE BERAT'I VERİLDİ

Değerli Bağışçımız Emekli Öğretmen Sayın Nermin EROL'a yapmış olduğu bağışlar nedeniyle Vakıf Genel Müdürü Tümğ(E) Fahri KIR tarafından Vakıf Genel Müdürlüğünde düzenlenen törenle Madalya takdim edilmiştir.

Takdim edilen madalyonunu alırken oldukça duygulanan Nermin EROL'a, bağışından dolayı tekrar teşekkürlerimizi sunarız.

TATLİSES : “Böyle Bir Tesisi Türkiye’ye Kazandırdığı İçin TSK ELELE Vakfı’na Şükranlarımı Sunuyorum”

Sanatçı İbrahim TATLİSES Almanya ve ABD de ameliyat olduktan sonra ikinci kez fizik tedavi amacıyla TSK Rehabilitasyon ve Bakım Merkezi'ne geldi. Merkezimizin beyin kliniğinde tedavisi devam eden TATLİSES yoğun tedavi programına rağmen Vakıf temsilcilerimizi kabul ederek sorularımızı cevapladı.

TSK ELELE VAKFI; Öncelikle TSK ELELE Vakfı Genel Müdürlüğü adına geçmiş olsun dilekelerimizi sunuyoruz. Oldukça uzun bir süredir tedavi oluyorsunuz, şuan kendinizi nasıl hissediyorsunuz.

İbrahim TATLİSES: “Allah'ıma şükürler olsun iyiyim daha da iyi olacağım, buna inancım tam.”

TSK ELELE VAKFI; Daha önce yurt dışında da tedavi oldunuz ve merkezimize ikinci kez geliyorsunuz. Yurt dışındaki tesislerle kıyasarsanız merkezimizin imkan ve kabiliyetlerinden memnun musunuz?

İbrahim TATLİSES: “Evet buraya ikinci kez geliyorum keşke hiç yurtdışına gitmeden direk buraya gelseydim herşey çok daha farklı olurdu. Beni önce Almanya'ya götürdüler dünyanın sayılı hastanelerinden birinde ameliyat oldum. Ama orası çok masraflı ve pahalı, dillerini bilmiyorsunuz, ne diyorlar anlamıyorsunuz. Türkiye'ye gelince hemen bir hastane araştırın dedik ve GATA'ya bağlı olan TSK Rehabilitasyon ve Bakım Merkezini bulduk. Sağ olsun Halkımızın başışları ile TSK ELELE Vakfı tarafından yatırılan bu tesiste tedavim devam etti ve çok olumlu sonuçlar çıktı. İkinci ameliyat için gene Almanya ya gittim ikinci kez gittiğimde buranın rahatlığını, kalitesini bir kere daha anladım. Ayrıca bu tesis ABD ve Almanya'da tedavi gördüğüm klinikteki doktorlar tarafından da biliniyor, onlarda tavsiye etti. Sizlere böyle bir tesis yaptırdığınız için tekrar şükranlarımı sunu-

yorum.”

TSK ELELE VAKFI; İçinde bulunduğunuz tesiste sivil halkımız ve gazilerimizde tedavi görüyor onlarla bir araya gelme şansınız oldu mu?

İbrahim TATLİSES: “Elbette tedaviye gidip gelirken karşılaşıyoruz, odama geliyorlar şimdi onları en iyi ben anlıyorum çünkü hepimiz aynı şeyi; sağlığımızı istiyoruz. Onlara ASLA ÜMİTSİZ OLMAYIN diyorum. Hepsine moral veriyorum. Burada tedavilerin en iyisi en mükemmeli yapıyor. Doktoru, hemşiresi, bakıcısı, personeli, komutanları hepsi çok iyi, desteklerini benden esirgemiyorlar. Siz TSK ELELE Vakfı sayesinde şifa buluyoruz.”

TSK ELELE VAKFI; Sevenlerinize bir mesajınız var mı?

İbrahim TATLİSES: “Buraya gelince herşey daha aydınlık göründü, umutsuzluklar son buldu. Türk halkının Türk doktorlarının ve sizlerin

desteklerini asla unutamam .

herkezin ihtiyacı olmadan önce böyle tesisleri ve bu gibi tesisleri yapan Vakıfları desteklemesini isterim. Sizlerin emekleriyle yapılanları öğrenince insanlar size daha çok destek olacaktır.”

TSK ELELE VAKFI; Son olarak neler söylemek istersiniz.

İbrahim TATLİSES: “İnsan başına gelince herşeyi daha iyi anlıyor. Böyle bir tesis olmasa idi ben belki de bir daha sahnelere dönemeyecektim. TSK ELELE Vakfı halkımızın başışlarıyla bu muazzam tesisi inşa etmiş Allah sizlerden razı olsun. Keşke buralardan sağlıklı günlerimde de haberdar olsaydım da benimde bu kazanda bir katkım olsaydı. Katkısı olanlara tekrar Allah razı olsun diyorum.

TSK ELELE Vakfı olarak ilginizi esirgemediğiniz için tekrar teşekkür ederim.”

Engelli Çocuklar ve Kardeş İlişkileri

Engelli kardeşleri olan çocukların diğer çocuklara göre daha sorumluluk sahibi, kendine güvenen, empati kurabilen, olgun, ve sabırlı olduğu görülmektedir.

Mustafa SUNGUR

Klinik Psikolog
TSK Elele Vakfı GATA Özel
Eğitim ve Rehabilitasyon
Merkez Müdürü

"İnsanlar tek kanatlı meleklerdir, ancak birbirlerine sarıldıklarında uçabilirler" diye güzel bir söz vardır. Kardeşlik hayatta ilk tutduğumuz diğer kanadımızdır. Yaşamımızda ilk etkileşimi, oyunu, güveni, kavgayı, paylaşımı, kıskançlığı, özveri-yi kardeşlerimizle deneyimleyerek bilyütürüz. Kardeşimiz hayatımıza çok uzun süre tanıklık eden en önemli dostumuzdur.

İnsanlar bebelikten itibaren sosyal destek ararlar. Fiziksel ve psikolojik olarak sağlıklı hissetmeyi sürdürmek için, güven duydukları arkadaşlara gereksinimleri vardır. Bu gereksinimi en iyi sağlayan kardeşlerdir. Kardeş ilişkileri, diğer sosyal ilişkilere göre yaşamın en önemli dönemlerince, sosyal ve duygusal bağlarla tutunulmasını sağlar. Kardeşler belki de hayatlarının en uzun ilişkisini sürdürürken, kurdukları bu bağ ile elde ettikleri güç sayesinde, diğer sosyal ilişkilerinde de yönlerini bulurlar.

Son dönemde yapılan çoğu araştırmada çocuğun kişiliğine etkisi olan en önemli faktörlerden birinin kardeşler ve kardeşlik ilişkileri olduğu belirtilmektedir. Aile çocuğa ilk sosyalleşme ortamını sağlar. Anne baba ve kardeşlerle kurulan ilişki çocuğun temel benlik algısını, temel güven duygusunu, kişiliğinin temel belirleyicilerini oluşturmaktadır. Kardeşler arasındaki ilişki ise bunların yanında çocuğun sosyal becerilerinin gelişmesini desteklemektedir.

Kardeşler arasındaki ilişkiyi yönetmek anne ve babalar için oldukça önemli bir takım sorumlulukları beraberinde getirmektedir. Kardeşler arasındaki yaş farkı ne olursa olsun; kardeşlik ilişkisi

temelde paylaşım üzerine kurulmuştur. En temel paylaşım alanı ise anne babayla geçirilen zaman ve anne babanın ilgisidir. Ebeveynler, aileye katılan yeni üyenin temel ihtiyaçlarını karşılamakla meşgulken; çoğu kez diğer kardeş kendini ihmal edilmiş ve unutulmuş hissedebilir. Yeni bebek, tüm aile sistemini etkilemekte ve değiştirmektedir. Ancak en ciddi ve dramatik değişimi genellikle kardeşler yaşarlar. Hem anne babayla geçirilen zamanın daralması, hem de bebeğe uyum sağlamak konularında zorlanmalar yaşayabilirler.

Engelli bir çocuğun aileye katılımı ise, aile sisteminde, işleyişinde, aile bireylerinin birbirleriyle olan ilişkilerinde ve rollerinde olumlu ya da olumsuz ciddi değişimlere neden olacaktır. Kardeşler arasında yaşanan sorunlar her yaş döneminde farklı temel konular çerçevesinde ele alınmalıdır. Çocukların engelli kardeşlerine karşı sergileyecekleri tutumları; sahip olunan engelin türü ve derecesi, çocukların yaşları, doğum sıraları, cinsiyetleri, engelli çocuğun yaşı ve bu durumun aile içinde nasıl algılanıp yönetildiğine göre değişebilmektedir.

En önemlisi de anne babanın engelli çocuğa sahip olma durumunu nasıl algılayıp aile sistemine nasıl yerleştirdiğidir. Ailenin engelli çocuktan sonra yaşadığı kaygı, depresyon ve iletişim sorunlarının fazla olması ve çözümün gecikmesi, kardeşlerin engelli çocuğu suçlamalarına, ona öfkelenmelerine ve kaygılarının artmasına neden olabilmektedir.

Engelli çocukların kardeşleri de anne-baba gibi kayıp duygusu yaşayabilmektedirler. Henüz çok küçük yaşta olan bir çocuk kardeşinin onun yüzünden engelli olduğunu düşünerek kendisini suçlayabilir; ya da kardeşinde olan farklılığın neden kendisinde olmadığını düşünerek birtakım yanlışlara düşer-

bilir ve kendisini kötü hissedebilir. Çocuk kardeşinin davranışlarından utanabilir ve ileride kendisinin de engelli olacağı şüphesine kapılarak korkabilir. Kardeşlerin duygularının dikkate alınması ve anlayış gösterilmesi son derece önemlidir. Özellikle engelli çocuğun engeli ve yeterlilikleri, kardeşlerle yaşlarına uygun ve anlayabilecekleri bir biçimde anlatılmalıdır. Araştırmalar engelli çocuğun engeli ne kadar karmaşık ve soyut ise kardeşlerin engelli kardeşlerini kabullenmelerinin o derece uzun zaman aldığını göstermektedir. Yani engel ve beraberinde getirdiği özellikler kardeşlere gerçekçi bir biçimde aktarıldığında, kardeşlerini kabullenmeleri ve onunla daha sağlıklı ilişki kurabilmeleri mümkün olmaktadır.

Yapılan birçok araştırmanın ortak sonucu; engelli kardeşle sahip olan çocukların, normal kardeşleri olan yaşlarına oranla daha fazla sorumluluk aldıklarını ve anne babalarından daha az ilgi gördüklerini bildirmeleridir. Aile engelli bireyin bakımı, tedavi ve eğitimi gibi birçok sorumluluğu yerine getirirken elbette kardeşlerin de bu sistemde belli roller üstlenmeleri gerekmektedir. Engelli çocuğa sahip olmakla birlikte ebeveynler hem duygusal hem sosyal hem de zamanla ilgili

İhtiyaçlarını yönetmekte zorluklar yaşamaktadırlar. Bu noktada kardeşlerin kendilerini ihmal edilmiş, yalnız bırakılmış hissetmeleri ilk yıllar için oldukça normaldir. Ancak engelli çocuğa yönelik sağlıklı uyum sağlandıktan sonra ailenin kardeşler arasındaki ilişkisi sağlıklı bir biçimde sürdürmesi gerekmektedir. Kardeşlere, engelli kardeşleriyle ilgili sorumluluklar yaşlarına ve psiko-sosyal gelişimlerine uygun biçimde verilmelidir. Sağlıklı kardeşlerin kendi gelişimlerini tamamlamaları için arkadaşlarıyla vakit geçirmeye, yalnız kalmaya, bir takım sorunlarıyla ilgili anne babasıyla konuşmaya, başarılarının takdir edilmesine ve en önemlisi kendi hayatını sağlıklı biçimde yaşamaya ihtiyacı olduğu unutulmamalıdır. Bu noktada ebeveynlerin engelli çocukları ve diğer çocukları arasında ilgi, iletişim, paylaşım ve sevgiyi eşit dağıtmaya dikkat etmeleri gerekmektedir. Engelli kardeşlerini kabul etmekte ve onlarla yaşamayı öğrenmekte zorlanmayan kardeşlerin; ailede fazlaca önemseneni, anne baba ilişkileri güçlü olan, çocukluğunda her zaman ailesini yanında hissedeni çocuklar olduğu bilinmektedir.

Engelli çocuklar ve kardeşleriyle ilişkide önemli olan diğer bir konu ise kardeşlerin diğer arkadaşlarına engelli kardeşini nasıl anlatacağı ve arkadaş ilişkileridir. Çocuklar kreş ve okul yaşantısıyla sosyalleşmeyi ailenin dışındaki ortamlarda da genellerler ve bu yeni sosyal ortamın kurallarına uyum sağlarken kendileriyle ve aileleriyle ilgili yeni bakış açıları kazanırlar. Arkadaşlarının aileleri, kardeşleri ve kendi ailesi ve kardeşleri ile bağlar kurmaya, benzerlik ve farklılıkları tespit etmeye başlarlar. Bu noktada engelli kardeşi arkadaşlarına anlatmak ve onlarla tanıştırmakla ilgili yöretilenlere ve desteklenmeye ihtiyacı vardır. Anne babalar çocuğun yaşına ve arkadaşlarının özelliklerine uygun biçimde engelli kardeşin nasıl tanışılacağına karar vermeli ve bu konuda çocuğa yardımcı olmalıdır. Ancak bazı kardeşleri engelli kardeşlerini arkadaşlarına anlatmak için zamana ihtiyaç duyabilirler. Çocuğun kendini hazır hissetmesine bu konuyla ilgili duygularını rahatlıkla ebeveynleriyle paylaşmasına olanak sağlanması; çocuk hazır hissettiğinde engelli kardeşleriyle arkadaşları tanıştırılmıdır. Çocukların bu dönemde kardeşlerinin engelli arkadaşlarıyla paylaşmak istememeleri, bundan

utanmaları ve bu konuya fazlaca tepkisel olmaları normal kabul edilmeli; ancak bu konuda çocuğa ihtiyaç duyduğu psikolojik destek ve zaman tanınmalıdır. Gerekiirse bu dönemde çocuk ve engelli kardeşi arasındaki ilişkileri düzenlemek için profesyonel yardım alınmalıdır.

Engelli kardeşleri olan çocukların diğer çocuklara göre daha sorumluluk sahibi, kendine güvenen, empati kurabilen, olgun, ve sabırlı olduğu görülmektedir. Yapılan bazı çalışmalarda engelli kardeşi olan çocukların kardeşlerine karşı aşırı koruyuculuk gösterdiği; özellikle kardeşi kendisinden daha küçük yaştaysa kardeşinin sorumluluklarını fazlaca aldığı ve anne babaya yardımcı olmak konusunda istekli olduğu belirtilmektedir.

Kardeş İlişkilerinin Yönetiminde Ebeveynlere Öneriler

Kardeşlere engelli çocuğun engelli, psiko-sosyal gelişimlerine uygun ve anlayabilecekleri biçimde açıklanmalıdır. Engelli kardeşin yaşadığı yetersizliği anlamak bazen çok karmaşık olabilir. Bu nedenle ebeveynler çocuğun kardeşinin engelliyle ilgili tüm sorularına cevap vermeye çalışmalıdır.

Kardeşler, engelli olmanın veya kardeşinin engelli olmasına bir biçimde neden olmuş olmanın kaygı yaşayabilirler. Bu nedenle, engelin nedenleri çocuğa net ve anlayacağı bir şekilde açıklanmalıdır.

Çocuğun ailede yaşananları ve kardeşini algılayabilmesi için duygularını açıkça ifade edebileceği, kafasına takılan soruları rahatlıkla sorabileceği yakın ve güvenli bir ortam sağlanmalıdır.

Ebeveynler çocuğun duygularını dinlemeye zaman ayırmalıdır. Ailedeki tüm çocuklara ayrı ve özel zaman geçirmeye gayret etmelidir.

Anne babalar, arkadaşlarına kardeşlerinin engelinin nasıl izah edebileceklerini belirlemelerinde, kardeşleriyle arkadaşlarını nasıl tanış-

tacaklarını planlamalarında onlara yardımcı olmalıdır.

Kardeşlerin kendi gelişimlerini tamamlamaları için akranlarıyla yalnız ve bire bir ilişkiler kurmaya, oynamaya arkadaşlarıyla özgürce vakit geçirmeye ihtiyacı vardır. Ebeveynler engelli çocukları ile ilgili sorumluluklar ile sağlıklı kardeşin ihtiyaçları arasında denge kurmalıdır.

Anne babalar engelli çocuğun bakımı ve ihtiyaçlarının karşılanması gibi konularda kardeşlerden destek isteyebilirler. Bu konuda kardeşlerle açık konuşulmalı, öncelikle kardeşinle ilgili çocuğun istediği ve hazır hissettiği alanlarda sorumluluk verilmelidir.

Anne babalar engelli çocuklarıyla ilgili alacakları kararlarda kardeşlerin de fikirlerini almalıdır. Fikri sorulan, ailede verilen kararlara tanık olan kardeşler kendilerini değerli ve önemli hissedecekler ve engelli kardeşlerini benimsemeleri kolay olacaktır.

Ebeveynler engelli çocukların; kardeşlerin evdeki yaşam alanlarına, arkadaş ilişkilerinceleşmelerine ve eşyalara dönük olumsuz etkilerini en aza indirmeye gayret etmelidirler. Bu kardeşin engelli çocuğu olumsuz algılamasını ve kardeşinin yük olarak görmesini engelleyecektir.

Anne babalar engelli çocuklarının gelişimleri ve başarılarından duydukları mutluluğu kardeşlerle paylaşmalıdır. Böylece çocuklar engelli kardeşlerinin üstü zorlukları, gösterdikleri çabayı fark ederek onlarla gurur duymayı öğrenirler.

Engelli çocukların eğitimden ve tedaviden yararlanmalarında, ailenin tutumu ve çabasının önemli olduğu bilinmektedir. Engelli çocuğun zihinsel ve fiziksel becerileri kazanmasında, sosyalleşmesinde en önemli etken ise kardeşlerdir. Kardeşler arasında sağlıklı bir ilişki kurulursa bu ilişkiden hem engelli çocuğun hem de kardeşlerinin faydalanacağı unutulmamalıdır.

TSK Elele Vakfı Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezleri'nde 2003 yılından bu yana 'Psikolojik Danışma Birimleri' engelli öğrencilerin kardeşlerine yönelik olarak birçok alanda psikolojik destek, danışmanlık ve eğitim faaliyetlerini yürütmektedir. Kardeş ilişkileri konusunda ailelere danışmanlık ve eğitim verilmekte; gerekli durumlarda engelli öğrencilerin kardeşleri, psikolojik danışma, oyun terapisi gibi destek programlara alınmaktadır.

T.C. Kamu Denetçiliği Kurumu (OMBUDSMANLIK)

Serpil ÇAKIN
Kamu Denetçisi

Ombudsmanlık bir kurum olarak ilk defa 1713 yılında İsveç'te kurulmuştur. Aslında resmi olarak ilk İsveç'te kurulmuş olsa da Ombudsmanlığın kökleri Osmanlı'ya dayanmaktadır. Tarihte "Demirbaş Şar!" olarak tanınan İsveç Kralı XII. Şar! (Charles) Osmanlı Devleti'nde

sürgün olduğu dönemde kadılık teşkilatını gözlemlemiş ve bu teşkilattan esinlenerek; ülkesinde kendisinin yokluğunda kral adına hareket eden kamu görevlilerinin yasalara uygun hareket edip etmediklerini denetleyen bir kişiyi yüksek vekil olarak atamıştır ve böylece Ombudsmanlık Kurumu'nu kurmuştur.

Kamu hizmetlerini yapanların çizdiği sınıır dışına çıkmasının teminatı olan Ombudsman; güvenilen, inanılan, itimat edilen, manevi gücü yüksek, taraf-

sız, bağımsız, idarenin her türlü eylem işlem, tutum ve davranışlarını inceleyebilen, kendisine tavsiye ve telkinde bulunulamayan bir kişidir. Aynı zamanda Ombudsman; Kamu Denetçisi, Arabulucu, Hakların Savunucusu ve Halkın Avukatıdır.

Bugün Ombudsmanlık; Fransa, İngiltere, Yunanistan, İspanya gibi Avrupa ülkelerinin yanında İsrail, Hindistan, Nijerya, Portekiz, Azerbaycan gibi değişik coğrafyalardan 140 ülkede, ulus, bölge, şehir ve belediye bazında uygu-

Kadın, Çocuk ve Engelli Haklarından Sorumlu Kamu Denetçisi Serpil ÇAKIN, Başkanetçisi M. Nihat ÖMEROĞLU ve UNICEF Türkiye Temsilci Vekili Lieke van de Wiel çocuklar için gelişmiş adalete erişim çağrısında bulunuyor.

lanmaktadır.

Türkiye'de Ombudsmanlığa, ülkemizdeki kullanımıyla Kamu Denetçiliği Kurumu kavramına, 2010 yılında yapılan Anayasa değişikliği referandumu ile T.C. Anayasanın 74. maddesindeki, "**Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bağ olarak kurulan Kamu Denetçiliği Kurumu idaresinin işleyişiyle ilgili şikayetleri inceler.**" hükmüyle yer verilmiştir. Bu şekliyle "**Kamu Denetçisine Başvurama Hakkı**", anayasal bir haktır.

29 Mart 2013 tarihi itibarıyla Kurum tarafından idareye ilişkin şikayet başvuruları kabul edilmeye başlanmış olup Kamu Denetçiliği Kurumu'nun görevi; Kamu hizmetlerinin işleyişinde bağımsız ve etkin bir şikayet mekanizması oluşturmak suretiyle, **idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını**; insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, **hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve önerilerde bulunmak**, şeklindedir.

Kanuni düzenlemede öngörülen şekilde TBMM de Kamu Başdenetçisi ve 5 Kamu Denetçisi seçilmiştir. Kamu Denetçiliği Kurumu olarak yasa gereği, **Kamu Başdenetçisi'nin** takdirleri ile denetçiler arasında iş bölümü yapılmıştır. **Şikayet** başvurusu; Başdenetçi, denetçi veya görevlendirilecek uzman ve uzman yardımcılar tarafından incelenir ve araştırılır.

Kuruma **başvuru ücretsiz ve kolaydır**. Menfaati ihlal edilen gerçek ve tüzel kişiler Kuruma **şikayet** başvurusunda bulunabilir. Başvuru sahibinin talebi üzerine başvuru gizli tutulur. Başvuruda;

başvuru sahibinin adı ve soyadı, imzası, yerleşim yeri veya iş adresi, vatandaşlık kimlik numarası, yabancılar için pasaport numarası, başvuru sahibi tüzel kişi ise tüzel kişinin unvanı ve yerleşim yeri ile yetkili kişinin imzası ve yetki belgesi yer alır. **Elektronik ortamda (ombudsman.gov.tr)** veya diğer iletişim araçlarıyla da başvuru yapılabilir. İllerde **valilikler**, ilçelerde **kaymakamlıklar aracılığıyla** da başvurulabilir.

23 Nisan 2014 tarihinde açılışı gerçekleştirilen "**www.kdkcocuk.gov.tr**" adlı internet sitesiyle de çocukların da Kuruma bizzat başvuru yapabilmesi sağlanmıştır.

Kuruma başvuru ile **şikayet** konusuna ilişkin **dava açma süresi durur**.

Kurum, inceleme ve araştırmasını başvuru tarihinden itibaren **en geç altı ay içinde** sonuçlandırmak zorundadır.

İnceleme ve araştırma sonucunda **şikayetin** yerinde olduğu kanaatine varılması halinde tavsiye kararı verilir. Kararda idare hakkında; **hatalı davranıldığının kabulü, zararın tazmini, işlem yapılması veya eylemde bulunulması, mevzuat değişikliğinin yapılması, işlemin geri alınması, kaldırılması, değiştirilmesi veya düzeltilmesi, uygulamaları düzeltilmesi, uzlaşmaya gidilmesi, tedbir alınması** gibi tavsiyelerden birine veya birkaçına yer verilebilir.

Kurum, her takvim yılı sonunda yürütülen faaliyetleri ve önerileri kapsayan bir rapor hazırlayarak Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne sunar. Ayrıca, açıklanmasında fayda gördüğü hususları yıllık raporu beklemezsizin hazırlayacağı "**özel rapor**" kap-

samında her zaman kamuoyuna duyurabilir.

Söz konusu başvurular ağırlıklı olarak; **Kamu personel rejimi** (idari kadro talebi, unvan değişikliği, atama nakil işlemleri), **Sosyal güvenlik işlemleri** (sigorta, emeklilik kesintisi ve nakiller), **Ekonomi, maliye ve vergi konuları, Taşınır ve taşınmaz mal mülkiyeti, Adalet hizmetleri, Bankacılık, Eğitim-öğretim ve sınav işlemleri, İnsan hakları ihlalleri, Engelli hakları, Mahalli idareler...** ile ilgili sorunlar olarak sayılabilir.

Bütün bu açıklamalar neticesinde; Kamu Denetçiliği Kurumu, idarenin hukuk dışına taşan, hakkaniyete uymayan, yasalara yanlış yorumlanması sonucu amacından sapan uygulamalarını hukuk devleti adına filtre eden, ıslah eden, ayrıca hukuk devletine olan inancı ve saygıyı pekiştiren bağımsız bir kamu otoritesinin ifadesidir.⁽¹⁾

Ombudsmanın diğer denetim mekanizmaları yanında tercih edilme nedeni, daha hızlı işletelebilecek bir denetim mekanizmasına sahip olması ve yargının yapmadığı yerinde denetimini de yapabilmesidir.⁽²⁾ Kamu denetçiliğinin bu özelliği, onu bireyi idareye karşı korumada daha güvenverici bir yol haline getirmektedir.

Kaynakça

(1) Erdal KULUÇLU (2006), "Yönetimin Denetiminden Denetimin Yönetimine" Sayıştay Dergisi, Sayı 63, (Ekim-Aralık), s.7.

(2) H.W.R. WADE (1974), "The Ombudsman in Britain", Prof. Dr. Tahsin Bekir BALTA'ya Armağan, Ankara: AÜSBF ve TODAİE Yay. s.600.

TSK Elele Vakfı'na Bağış Yöntemleri

T.C. ZİRAAT BANKASI A.Ş.

ANKARA / KIZILAY ŞB.

(TL) TR970001000685390259905002

HALK BANKASI

ANKARA / K. ESAT ŞB.

(TL) TR290001200921600016000013

ING BANK

ANKARA / CEBECİ ŞB.

(TL) TR320009900505050500100006

TÜRKİYE İŞ BANKASI A.Ş.

ANKARA ŞB.

(TL) TR550006400000142006000000

ALMANYA / FRANKFURT ŞB.

(EURO) DE74502306000044000008

TÜRKİYE VAKIFLAR T.A.O.

ANKARA / KOLEJ ŞB.

(TL) R150001500158007288774545

TÜRKİYE GARANTİ BANKASI

ANKARA / ANAFARTALAR ŞB.

(TL) TR280006200071100006299431

TÜRKİYE EKONOMİ BANKASI

ANKARA / MEŞRUTİYET CAD. ŞB.

(TL) TR770003200010500000030796

AKBANK

ANKARA / K. ESAT ŞB.

(TL) TR490004600101888000066182

YAPI VE KREDİ A.Ş.

ANKARA / CEBECİ ŞB.

(TL) TR470006701000000001000001

Vakfın, gelir kaynağını halkımızın yaptığı gönüllü menkul ve gayrimenkul bağışlar oluşturmaktadır. Devlet desteği veya yasa ile belirlenmiş herhangi bir gelir kaynağı bulunmamaktadır.

Bankalar aracılığı ile bağış

Hiçbir kişi ya da kuruluşu Vakıf adına mabzula bağış toplama konusunda yetkilendirmeyen TSK ELELE Vakfı vatandaşlarımızın yaptıkları nakit bağışları Genel Müdürlüğümüzde mabzud karşılığı ve bankacılık aracılığı ile kabul edilmektedir.

TSK ELELE Vakfının anlaşmalı olduğu banka şubelerinden yapılan nakit bağışlarda havale ve EFT ücreti alınmamaktadır.

Online bağış

TSK ELELE Vakfının internet sayfası www.elele.org.tr üzerinden kredi kartı ile online bağış yapılabilir.

Menkul bağış işlemlerinde dikkat edilmesi gerekenler: TSK ELELE Vakfına başta bulunan değerli bağışçılarımız Online Bağışlarımızda ve banka aracılığı ile yaptığınız bağışlarda İsim, Soyadı, T.C. Kimlik Numarası, Adres ve Telefonlarınızı (GSM Dahil) doğru olarak yazılıp yazılmadığı kontrol edilmelidir.

Çelenk Bağışı

Ankara ili içerisindeki çelenk bağışı için Çelenkte yer alması gereken ismin Vakıf ile koordine edilmesi gerekmektedir.

Gayrimenkul bağışı

Gayrimenkul bağışlarında, mevzuat gereğince Tapu Sicilinden ve Vasiyetname ile olmak üzere iki bağış usulü bulunmaktadır.

1.Tapu Sicilinden Yapılan Bağış

Tapu Sicil Müdürlüklerinde yapılan bu çeşit bağışlarda iki çeşit uygulama mevcuttur.

Şartsız Bağış: Bağışçı ve Vakıf yetkilileri birliktelikte ilgili Tapu Sicil Müdürlüğüne giderler ve taşınmazın tapusu Vakıf üzerine intikal ettirilir. İşlemler satış işlemine benzer, ancak vakfın vergi muafiyeti nedeniyle vergi ve harç ödenmez.

Bu tür bağışlarda bağışçının gayrimenkul üzerinde hiçbir hakka kalmaz, gayri menkul vakfın mülkiyetine geçer.

İntifa Haklı Bağış: Bağışçı, bahse konu gayrimenkulün tapusunu devreder, ancak tapuya konulan kayıfta intifa (kullanma) hakkı kendisine kalır. Bağışçının vefatına kadar gayrimenkul bağışçıya aittir. İsteddiği gibi tasarruf eder. Kendisi oturur veya kiraya verebilir. Ancak satamaz, devreder ve yapının esasına yönelik değişiklikler yapamaz.

2. Vasiyetname ile yapılan bağış

İkinci bağış türü Noter aracılığıyla vasiyetname tanzim etmek suretiyle yapılan bağıştır. Bağışçı Noterden isterse açık, isterse gizli vasiyetname tanzim ederek bağışlayacağı mallarını kime ne şartlarda bağışlayacağını belirtir.

Bağış yapan şahıs isterse vakfa bilgi verir veya vasiyetnamesinden bir suret gönderir. Şahıs vefat ettikten sonra vakıf tarafından vasiyetname ile beraber, ilgili Asliye Hukuk Mahkemesine müracaat edilir. Yetkili mahkeme, vasiyetin içeriği doğrultusunda, karar verir. Mahkeme kararına istinaden vakıf tarafından gerekli işlemler yürütülür.

TSK Yararına Faaliyet Gösteren Vakıflar

TSK ELELE Vakfı
www.elele.org.tr
Tel : 0 312 431 99 36

TSK Güçlendirme Vakfı
www.tskgv.org.tr
Tel : 0312 468 87 88

TSK Mehmetçik Vakfı
www.mehmetcik.org.tr
Tel:0 312 284 19 70

TSK Dayanışma Vakfı
www.tskdv.org.tr
Tel : 0 312 448 13 11

TSK Eğitim Vakfı
www.tsk-yurt-vakfi.org.tr
Tel : 0 312 231 21 10

Ortaklıklarımız ve İştiraklerimiz

TURKTRUST

TURKTRUST Bilgi İletişim ve Bilişim Güvenliği Hiz. A.Ş.

Bilgi, İletişim ve Bilişim Teknolojileri, Bilişim Güvenliği ve Elektronik İmza ile Elektronik Kimlik (Sertifika) Sağlayıcılığı alanlarında faaliyet göstermek üzere, 02 Ağustos 2004 tarihinde TÜRKTRUST Bilgi, İletişim ve Bilişim Gv. Hiz. A.Ş. kurulmuştur. Vakfımız % 99 hisse ile kurucu ortak statusündedir.

MEHMETÇİK VAKFI Sigorta Aracılık Hizmetleri Ltd. Şti.

Türk Silahlı Kuvvetleri Yararına Faaliyet Gösteren üç vakfın birlikte kurduğu ferdi kaza, emeklilik, konut, kasko, sağlık, işyeri ve deprem sigortası branşlarında faaliyet gösteren şirkete vakfımız % 10 hisse ile ortak bulunmaktadır.

tts

TURKTIPSAN

TURKTIPSAN Sağlık Turizm Eğitim ve Ticaret A.Ş.

Türk Silahlı Kuvvetleri yararına faaliyet gösteren altı vakıf tarafından, Sağlık, Otomotiv, Petrol, Eğitim, Ticaret ve Turizm alanlarında faaliyet göstermek üzere kurulan TURKTIPSAN Sağlık, Turizm, Eğitim ve Ticaret A.Ş.ne Vakfımız % 25 hisse ile ortak bulunmaktadır.

GÜLSAV

PAZARLAMA VE DAĞITIM A.Ş.

GÜLSAV Pazarlama Dağıtım. A.Ş.

Türk Silahlı Kuvvetleri Yararına Faaliyet Gösteren beş vakfın ortak olduğu GÜLSAV Paz.ve Dağ. A.Ş.ne, Vakfımız da % 49 hisse ile ortak bulunmaktadır.

TSK ELELE VAKFI BANKA BAĞIŞ HESAP NUMARALARI

Bağışlarınızın, vakfımıza ulaştığının tarafınıza bildirilebilmesi için, isim ve adres bilgilerinizi mutlaka işlemi yapan kişilere belirtiniz.

Ziraat Bankası

Ankara Kızılay Şube (TL) :

IBAN : TR970001000685390259905002

Ankara Kızılay Şube (USD) :

IBAN : TR700001000685390259905003

Ankara Kızılay Şube (EURO) :

IBAN : TR100001000685390259905016

Vakıf Bank

Ankara Kolej Şubesi (TL) :

IBAN : TR150001500158007288774545

Halkbank

Ankara Küçükesat Şube (TL) :

IBAN : TR290001200921600016000013

ING Bank

Ankara Cebeci Şube. (TL) :

IBAN : TR320009900505050500100006

Türkiye İş Bankası

Frankfurt Şube (EURO) :

IBAN : DE74502306000044000008

Ankara Şube (TL) :

IBAN : TR550006400000142006000000

Yapı Kredi

Ankara Cebeci Şube (TL) :

IBAN : TR470006701000000001000001

TEB

Ankara Meşrutiyet Caddesi Şube (TL) :

IBAN : TR770003200010500000030796

Akbank

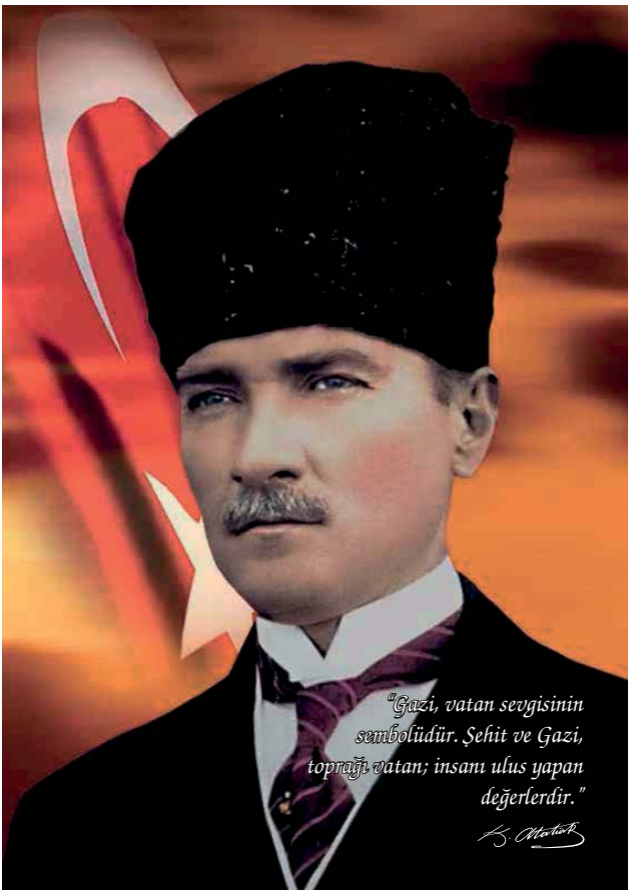
Ankara KüçükEsat Şube (TL) :

IBAN : TR490004600101888000066182

Garanti Bankası

Ankara Anafartalar Şube (TL) :

IBAN : TR280006200071100006299431

*"Gazi, vatan sevgisinin
sembolüdür. Şehit ve Gazi,
toprağı vatan; insanı ulus yapan
değerlerdir."*

K. Atatürk